

౩౪౪౩౭ ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 సం. నెవ్వంబరు నెల 15 వ తేది శుక్ర వారము

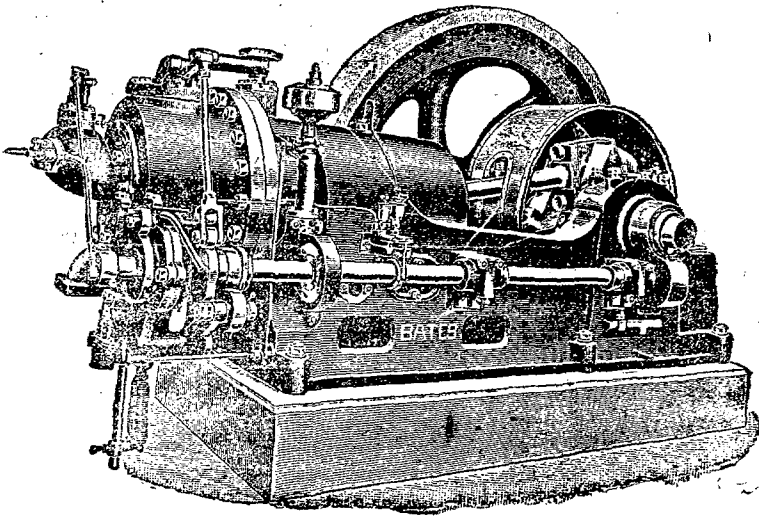
No. 141

సంపుటము. 3.

స శ నా మ స ం వ త్స ర భా ద్ర ప ద మా స బ హు శ త్య తీ య 3:

సంచిక ౧౪౧

బేటుగోల్డ్ మెడల్ కెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేపరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్లో సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె నేయిక్కిలు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 55 గుర్రముల పవరువరకు వీటియొక్క స్పేరు సామానులు సహాయ పృథు ను ప్రాకులో సిద్ధముగా నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

ప్రాచీలు:—బెజవాడ, రాజమండ్రి.

సంగీత ప్రదాయని

నెల రూపాయలు 3.

ఈగ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెంచిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్యార్థి కె. కోదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు నీరలచే రచింపబడినది. ఇందు లక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యాగి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురు బడులు ముద్ద, వా హి త్యై తా శ, కా ల ము ల కు గు రు తు తే న్న ర చి అ ం ద రి కి సు ల భ ము గ గ్రా హ్య ము న న టుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యలియము, వీణ ఈ ఉదయవాద ములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి నుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. వజ్రీక్రొత్త 16 పుటలు నైజా, 500 పుటలు. దశరూప రేఖలు కాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెనర్సు హో అండు కంపెని,

ప్రింటర్స్, మదరాసు.

అమృతం జనము

లోక ప్రఖ్యాతికెందిన దివ్యామృతము

...కిలనొప్పులకు సంజీవిని వంటిదని అనేకులవలన పొగడబడియున్నది.

తలనొప్పుల మాన్పును

వాయువుపోట్ల బాపును

బెణుకుల భేదించును

దగ్గును తగ్గించును

వడిశమును పోగొట్టును

తేలుకాటును తీసివేయును

బాధలను పోగొట్టుటకు

పరమహంస క్రియ

చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

నకలు మందులను చూచి మోసపోకుడు!

సంభాషించుట చిత్తించి చూచి కొనుక్కు!!

అమృతం జనము డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శైబ్‌పేధి, మద్రాసు.

.....

విలేఖకులకు ప్రకటన.

నే నా ఇదివరలో ప్రకటించినది దళిత స్వార్థకారావు ప్రకటించలేదులకు చింతించునాము
ఇ సీతారామయ్య ఇదివరలో ప్రకటించినది కందు
కూరి వార్తలు, రామచంద్రపురము గణపతి సవరాశ్రమము—
సంతకము లేదు.

ఎమ్. మార్కండేయులు, ఒక ప్రయాణికుడు, ఆ
స్వార్థకారావు, ప్రకటించ లేదులకు చింతించు
గున్నారము—[ఆం ప సంచి]

వాతావరణస్థితి

1916 సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేది.

ప్రదేశములు.	సెప్టెంబరు 15 తేదీ ఉదయమున గంటలకు వాయువీచలము	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్షపాతము.		
		అధికము	అల్పము	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏటము మొ.	9 వ ఏటము మొ.
గోపాలపురము	29.690	86.5	79.1	0.08	14.62	27.36
వాల్తేరు	29.704	85.4	77.1	0.06	21.35	21.17
కాకినాడ	29.717	86.6	76.1	0.04	24.05	20.93
బందరు	29.710	85.1	77.2	...	39.09	22.47
గుంటూరు	...	90.7	76.6	0.22	26.75	20.74
నెల్లూరు	29.705	89.6	77.2	...	14.67	10.37
మద్రాసు	29.704	91.7	77.9	0.01	12.70	15.04
కడప	29.716	90.9	75.6	0.06	13.28	13.99
నాగపట్టణము	29.736	84.9	74.9	0.15	14.90	11.62
కొలంబూ	29.761	83.7	72.5	0.35	70.90	39.76
తిరువనంతపురము	29.767	84.0	74.8	...	38.52	39.64
కొచ్చికోట	29.778	85.0	75.8	0.02	91.20	85.29
కల్లికోట	29.775	82.8	74.6	0.04	94.38	97.02
మంగళూరు	29.770	82.6	72.3	0.30	99.05	112.25
బొంబాయి	29.703	85.2	77.5	0.18	74.02	65.89
మైసూరు	29.743	87.8	72.0	1.60	35.77	22.91
అనంతపురము	...	91.0	73.6	1.26	20.74	12.03
బళ్లారి	29.752	92.2	73.0	0.03	16.14	11.18
కర్నూలు	29.766	90.5	75.0	0.36	20.91	19.33
కడప	29.748	88.7	75.3	0.60	28.26	18.48
తెంగుళూరు	29.766	83.3	66.2	0.73	33.17	21.63
కొడైకానూరు	22.791	61.8	52.6	0.20	38.27	29.68
ఉదకమండలము	22.912	63.1	51.4	0.34	33.89	34.82
కోయంబూరు	29.770	86.5	71.6	0.25	14.11	8.90
నెల్లూరు	29.733	88.9	72.8	0.34	31.81	22.78
నీలము	29.762	89.8	72.3	0.48	25.65	24.39
తిరువనాపల్లి	29.736	87.9	74.4	...	18.59	13.98
పుదుకోట	29.763	88.5	72.7	2.12	26.40	18.30
మధురై	29.785	89.0	73.4	0.82	17.50	15.22
తిరునల్వేలి	9.30	6.49

దత్తమండలముల దక్కను బొంబాయిలో వాయు భారమున ముప్పులేదు. చక్కనవోట్ల తగ్గినది. నలభారులో అత్యధికముగ నున్నది. అభారమున చాల సక్రమముగా నున్నది. ఈ ఆశరణమున వాయుచలము నుండముగా నున్నది తూర్పునవారము క్రొత్తగా వైపులిగాలులు వీచుచున్నట్ల ప్రస్తుతము భుజానుగాలి వీచుటలేదు. రాజధానియందు గూడ వాయుచలము చాల తేలికగా నున్నది. నేటికి యుద్ధమున కంతముగ నున్నట్లు చాలవార్తలు వచ్చినవి. మధ్యమెట్లము కర్నాటకమున తగ్గియున్నది. బొంబాయి ప్రాంతమున సగతి యుద్ధము మొచ్చుగా నున్నది. రాజధానిలో దక్షిణపు కొనను మామూలుకంటెను గూడ 8 డిగ్రీలు తగ్గియున్నది. ఉత్తర సర్కారులోను దక్షిణమునను రాత్రి యుద్ధము మామూలుకంటె తగ్గియున్నది. తేను మొచ్చుగా నున్నది. చుట్టుట ప్రస్తుతముగా నున్నది. వర్ష మంటటను గలదు. ఇంకను మరియును.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నై ప్రసి.

సమకాలికాభిప్రాయములు

నా గోద్ర వరహా గుహారాయి బాబుగారు నోకభట్టి నో నోక యువాధ్యాయుడుగా నుండెను దేశసంరక్షికి క నో నోకము కల ఎంచు యెడకు ఆగష్టు 28 వ తేదీన ఆగష్టు చెయబడి కలకత్తాకు తీసికొని రాబడెను ఆమాసరియూ వృత్తాంతము స్థానాధికారులు బాగుగా నెరుగుదురు క్రొత్త జూను 22వ తేదీన జిల్లామేజిస్ట్రేటుగా రెవెన్యూ గార్ని యిటుల వ్రాసి ఎది ఈ అరెస్టునకు రెండునెలలక్రమం మామ్రమే జూను ఎంతి చదువరులు గ్రహించురు గాక!

‘నేను నా గోద్రవరహా గుహారాయి బాబుగారిని గు మారు సందర్శించునుండియు బాగుగా నెరుగుదును వాని వ్యక్తిత్వము చదివరుటచే నాకు వానివై మంచి యట ప్రాయము గలదు. అతడు మానంపుమునకు మహాపరాధిగా నుండి కలరా జ్వర పీడితులకు తగిన నీడ తేయుటయందును, జనోపకారములకు పెక్కుపనులయందు విశేషాభిమానముతోని పనితేయుటయందును ప్రత్యేకముగా నుగ్రడింపదగి యున్నాడు. కాక్సికేయలు దోగసారి యుద్ధనిధికిని, బెంగాలు ఆంబ్యులెన్సు పటాలమునకును భవనహాయము చేయు నిమిత్త మరడోక నా టిక ప్రదర్శనము క తి ని పు ణ త తో ని ర్వహించి అందులకు వచ్చిన రూ175లు నారెండుసంధానల కిచ్చినట్లె ను. జూలీలో పాకకాలలో నరడోక ఉత్తమోపాధ్యాయుడు గా నెప్పదగియున్నాడు. పిదపాధ్యక్షులవై నరడు మంచియధికా రము గలిగియున్నటుల నేను తెలంచుచున్నాను. అతడు చక్క గమాడ్గూడగలడు. మంచి పుస్తకములగూడ వ్రాయగలడు. భావిక జీవనమున నరడు జయోపేతుడును, సౌఖ్యపరుడును కాగలడని నేను భావించుచున్నాను.

దత్తయ్య. ఎస్. ఆది.
జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 22 జూను 16.
అతడుండ డివిజను కమిషనరుగారింకను శ్రేష్టతరమగు సత్త్వినాపత్రిక నొగియున్నాడు.

‘కమిషనరు ఆఫీసు.
చిటగాంగు 22 జూలై 1916.
20 వ తేదీనాటి విాయుత్తర మండినది. విాయు అ రాజకారులు గానియు, బ్రిటిషు దొరతనమువారివై నిండు కయు శత్రుభావము వహించలేదనియు నేను పూర్ణముగ న మ్ముచున్నాను. కాని పోలీసు అధికారమునకు లోబడనిచ్చి గింపని మీ, స్వేచ్ఛాపరాయణత గగ్గరుగానికి తెలు ప గలుగునట్టిది గాదు. మీ సర్వస్వము నాకును ఆదిగారికిని ఎటుల ప్రీతిక మైనదో అటులనే పోలీసువారికిని ప్రీతికము కాగలడని నేను నమ్ము చున్నాను.

కె. సి. డొ.
చిటగాంగు కమిషనరు.
ఇట్టి గొప్ప గొప్ప యధికారుల మన్ననకును మన్నక మునకును నానందమున మానీయదు రాజ ద్రోహిగా సి. బి. డి. వారిచే ననుమానింపబడి వారి క తి న బాధ ల పొందాలని నచ్చెను! ఇందు ముఖ్యము గా మనము కనిపెట్టవలసిన ఆశ్చర్యకరమగు సంగతి యొకటిగలదు. గగన్ గురు వెంక గగన్ గురటి నాడగు డివిజను కమిషనరు గారి స్వప్నముగా ‘మీరు అరాజక కారులు కారనియు, దొరతనము వారవై నిండుకయు శత్రుభావము వహించలేద నియు నేను నమ్ముచున్నానని’ బలికెయు, వానిని గాపాడగ లుగు సామర్థ్యము లేనివా రమ్యును! ఆ దుర్వృత్తువంతుడు తన సంగతిని గగన్ గురగాం కెటుకమచిన వాయుగూడ వాని నప్రైవేట్ కనగచ్చి లిక్కన యిద్దతీ యధికారులవలె చెప్పియుం దురేమా! ఎవ రెటుగుదురు! దేశమున స్వేగు గగన్ గుర వ్యాపి చిన ఆగోగ్యోన్యాయుడతే ఆదేశమునకు రాజులై యుండి, చారులు, స్నేహితులు, నాన్దకమాలు మొదలగు పరివాసుతో గలసి సి. బి. డి. యొక్కాధ్యులు వారిస్థాయి నాక్రమించు కొనిన.—అన్యాయమున పత్రిక.

ఫిరీవార్తలు
ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 14:— ధిల్లీ పురుష భానోబహదూ రు సి ఫో ఉజ్జయిన్యూహాకీంజయ్యదీను ఆహ్వానుభాను గారు కలరావ్యాధితే ఈనెల 13 వ తేదీన మరణించినందు ప్రజలకు గలిగిన ఆఘాట వివాహమున దెలుపుటకు ధిల్లీనగర పక్షమునందు మహాలక్ష్మియమ్మగారి యాజమాన్యముగింప నొకసభజరిగెను.

సంస్కృత భాషాభిమానము.

[ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యము దీక్షితులుగారు]
గీతములు
దెలివి వ్యమున కోడి-దివిక నే
నమ్మతే మతిమాత్రభయమున-నశ్వరూప
మును మహింపెను గలకండ-మోము వాడె
ద్రాక్ష కలరెను బూదెనె-దరుసుముల
పట్టి సంస్కృతభాషయె-యాదిభాష
సకలభాషల కియ్యె-జనని యాను
వేదమూలక మాట న-నాదిభాష
దెకరలు ముట్టంటే-దేశభాష
చుట సంస్కారమునకే-సంస్కృతం బ
టంచుగ గల్గెను నామము-లరయ కీని
కలను కీనితో-బోల్చుగ-నేది గలదు?
సప్తభాషలు దీన సే-జనన మొండె.
రట్టికంటెను వేటొండు-వైవరంబు
గలదె భాషయు దేశంబు-గన్నతల్లి
యనుచు చునకు మువ్వరు-జనను లరయ
గడ్డుముల కోర్చి నకమా-కాలమైన.
వీదకు గని పెంచి క్రమముగ-దెదనీయు
నట్టి తల్లియొక ద్దుక-యమల మైన
మృతినె గల్గించి పోపించు-మార భాష
నావి నా మరణంబును-నకలనంప
దల నుఖింపంగ-జేసి ని-చ్చలును నునుచు
నట్టి దేశంబు నొకతల్లి-యాద్యులొక!
దేశభాషలకంటెను-దివిజభాష
చరమపురుషాగ్గ సంప్రాప్తి-సాధనంబు.
గాన నాభాష మైల త్రి-నూనిమిగుల
జన సాభ్యమొందుండె!-యనుచునారె
సారకును వేదవాడను-నవినయముగ
భక్తితత్వ మెఱుంగుటకై - దేశభాష
తిరము న్యవహార మొనరింప - దెనుగుభాష
రాజకీయ కార్యములకై - రాజభాష
యనుచు నీకాలమున మన - కరనియందు
మాచుభాష లావశ్యక - ము లగుజూడె!
భాతమాతకు సౌఖ్యంబు-పంగు గాక
దేశభాషావ ధూటి వ-గ్ని తెడుంగాక
భాతీయే ప్రితంబులీ-డెరుంగాక
ఆత్మగీతముజీకె గల్యాణ-చుమరు గాక.

చవుటపల్లి విద్యాలయము.
గుడివాడతాలూకా చవుటపల్లి గ్రామము విద్యాభివృద్ధి నొందినదని చెప్పట అతిశయోక్తి కానెదరు. ఇట్లుండ మా గ్రామవాసులు కొందర ప్రోద్బలముచే బోధనములును బిల్డింగు తయారుచేయుటకు సుమా కొక వెయ్యిరూపాయలను పోగు చేసి అట్టి ఆశనమును భవన నిర్మాణమునకు కారలసినవారిని కొనితెచ్చి గోడలకును పూర్తిచేయించినారు. ఇది తయారై సుమా కొకమాడు మానము లై నది. ఇంతలో దెబ్బులేక పై కప్పుచేయుట మానిజేసిరి. అందుకు శ్రీ. మూర్త్య సము ఆసి పైంటు ఇనస్పెక్టరుగారు ఒక ఉత్తరువును దయచేయించి నారు. ఏమనగా? గ్రామస్థులందరు ఏకమై భవనమును పూర్తి చేయించనియెడల స్కూలు ఎత్తివేయద మవునని వెలవిచ్చి యున్నారు. శ్రీ ఇనస్పెక్టరుగారు దయచేయించిన ఉత్తరువును భాగుగా తెలిసికొని నుఖ్యముగా పెత్తనవాల్లులు పురవాసు లును మేల్కొంచి బిల్డింగును కీర్ణముగా తయారు చేయించి గ్రామమునకు విద్యాదానము చేసినదని నేనుచున్నాను.

కె. మాధవరావు
‘సుకీల’ వ్రాతలు:— ఆంధ్రపత్రిక యందు ఈనెల 11-వ తేదీ నొకవారమున సుకీల ‘సంతానము లేని కాంతలు లేరు యిచ్చినచ్చిన యెడల మొదటికడగ్రును విదనాడి మరి యొకరిని వివాహమావనమ్యును’ యను లా యొకటి చేయకలె నని వేడుచున్నది. ఏమి! మొదటి వివాహ మైనకడగ్రును సంతా నము గలుగునన్న విడిచి మరియొకరిని వివాహమావన మా వేదు. వానికిని విడ్డలు పుట్టకున్న యింకొకని చెట్టుబట్టుటకు చట్టము లేవు. హౌరా! ఏమి యాశ్చర్యము. సుకీల సుహాస నునుమాట నేలచేర్చుకో తెలియదు. పరిణయమైన వానివై ప్రేమలేకున్న వారికవిచి మరయొకరిని వివాహ మావనకు చట్టముని వ్రాసియుండిన భాగుండును. అని కట్టాన ముప్పు రాయలుగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఇటీవల పువాయిలో మరణించిన సేతు అను ఆకస్మానియ
మని నివసించుచు కొంత తెలియకచ్చినది. ఆగస్టు 10వ తేదీ నాడు
సేతు అనునతడు పువాయియందు కన మద్యాలయ దొంగకడని
తనభార్యతో పయనమై పోయెను. కాని అతని ప్రయాణపు ఖర్చు
తవ్వకో యాయగా అతడు పోయెనని తరువాత తెలిసినది.
ఆగస్టు 15వ తేదీనాడు ఈ సేతు కుమారులు మున్నగు సోదరు
నికి 354, 376 పెళ్లముల క్రింద కాటన్ అను నగనిని ఖైదులో
మంపించితి ననియు కేసుపిచారణ 16వ తేదీని జరుగుననియు
తంతివాద్య విచ్చెను. అతని కేసున బలచగు సాక్ష్య మున్న
దా యని సోదరుడు ముగల తంతివాద్య నీయగా జవాబు రా
లేదు. ఆగస్టు 29వ తేదీని పువాయియందు బాబ్బి సేతు మరణించె
నని తంతివాద్య విచ్చెను. 20వ తేదీ నాడు ఆదిజోక అనువుత్రి
లో తేర్చుకొన్నదెను. 25వ తేదీనాటి కతనికి బయ్యమంతుయు
పోయెను. తరువాత బయ్యము రాకుండునెడల తేచిపోవుదు
నని బాబ్బి సేతు తనభార్యతో జేపెను. కాని ఆనాడు సాయం
కాలము నుజల బయ్యమురాగా వైద్యుడు క్లిప్తన ను పొట్లముల
నిప్పించెను. మొదటి పొట్లము వేసి కొనిన వెనక
అతని కేదో ఆయాసము కలిగి మంచినిరు అడిగెను.
మంచినిరు త్రాగినమొక నలుగురు యారలపై సంస్థవేళ ఆ
తడు చనిపోయెను. కాటన్నపై తేబడిన అభియోగము 28వ తే
దీని కొటిలేయండినని అతనిభార్య చెప్పెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు

హైకోర్టు విచారణలు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తియగు న్యాయమూర్తి శ్రీమతి ఆయ్యల గారును సోమవారమునాడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టులో ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు మంగళవారమునాడు న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను బుధవారమునాడు న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను గలసి సంగోరు విచారించబడిన కేసులను రెండవ ఆసీస్ కేసులను విచారించుచున్నారు. గురు శుక్రవారములలో వారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టులో విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను గలసి మొదటి ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు. వాసంత్యునిగారి తోడను గలసి మొదటి ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు వారు శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను, బుధవారమునాడు నేపియరుగారి తోడను, గురు శుక్రవారములు ఫిలిప్పు గారి తోడను గలసి సంగోరు విచారించబడిన కేసులను, రెండవ ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు మొదటి మూడు ఆసీస్ కేసులను విచారించుచున్నారు. గురువారమునాడు క్రొత్తదావాలు పట్టెదరు. శుక్రవారమునాడు న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను గలసి సంగోరు విచారించబడిన దావాలును రెండవ ఆసీస్ కేసులను విచారించుచున్నారు. గురువారమునాడు క్రొత్తదావాలు పట్టెదరు. శుక్రవారమునాడు న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను గలసి సంగోరు విచారించబడిన దావాలును రెండవ ఆసీస్ కేసులను విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు సాక్షులను విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు ఫిలిప్పు గారి తోడను గలసి రెండవ ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు. గురువారమునాడు క్రొత్తదావాలు పట్టెదరు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు దివానా కోర్టులందును మంగళవారమునాడు సారాంశముల కోర్టులందును, బుధవారమునాడు వైసలూత్తిరుల కోర్టులందును గూర్చుందురు. గురువారమునాడు శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను, శుక్రవారమునాడు శ్రీనివాస ఆయ్యలగారి తోడను గలసి సంగోరు విచారించబడిన కేసులను రెండవ ఆసీస్ కేసును విచారించుచున్నారు.

న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు ఫిలిప్పు గారి తోడను, గురువారమునాడు కృష్ణమణిగారి తోడను, విచారణకు గూర్చుండి శుక్రవారమునాడు క్రొత్తదావాలు పట్టెదరు.

న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు నేపియరుగారు శుక్రవారమునాడు సంగోరు విచారించబడిన కేసులను విచారించుచున్నారు. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస ఆయ్యలగారు సోమవారమునాడు క్రొత్త దావాలు పట్టెదరు.

ఒక కనిపింపులు

హత్య కేసు నేరమున బంధించబడుట.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 14:— కనూరు తాళాంబడి లి భోలా రాం అను కనిపింపులు అదిల్షాద్ నివాసియగు నీహారుచందు అనువానిని హత్య చేసిన కచ్చిసేను ఈనెలము, మైసూరుచేసిరి. ముద్దయ నీహారుచందుని సమీపబంధువైనందున ముద్దయ భార్యను నేరమునకును దుండుకొని అతనిని భార్యయొద్దకు తలుచుగా రాకుండుమని చెప్పెను. ఒకదినము నీహారుచదంగమాడుచుండగా ముద్దయ వెనుకనుండివచ్చి ఒక గొడ్డలితో గొట్టి గాయములు గలిగించెను. ఈ గాయములవలన నీహారు చనిపోయెను. నెమన్నుజడ్డిగా రతనికి మరణదండన విధించెను. ముద్దయ అప్పీలుచేసెను. అప్పీలు ఈ నెలపుదిని ఘోషలో విచారించబడును.

మహమ్మదీయుల సభ

లక్నో, సెప్టెంబరు 14:— హిందువులు పురపాలక సంఘము నందు తమ ప్రతినిధుల సంఖ్యను 30 నుండి 36 వరకు పెంచుచేయవలయు నని కోరు విషయమునకు తమ యాభిప్రాయము తెలియజేయుటకు లక్నో పుర మహమ్మదీయులు నిన్నటి దినము సభచేసిరి. స్వపరిపాలనము కావలయు నని చెప్పుకొను హిందూ ప్రముఖులు పురపాలక సంఘ సంస్కరణమున ముఖ్య విషయమున గమనింపకుండుట కోరవలయునని జహాన్ ఆహమ్మదుగారు చెప్పిరి. పురపాలక సంఘమున ఎక్కువగానున్న సభ్యులలో నొక స్థానమునకు నవీకుదారుల యొక్కయు ప్రభుత్వమువారి ఉపకార నేతనము నొందుచున్న వారి యొక్కయు ప్రతినిధుల కీయవలయునని తీర్మానించిరి.

ముష్టివాండు.

పట్టణములను ఏమోక్షము! ఇంద్రులకేమో! నానో! ద్రులకేమో! అందుచేసినయె రిలంపు. ఈపక్ష పట్టణ మెట్లుండునో చూడవలెనని చిన్న నాటకంబియు ఉత్పన్నమయితిని. ఎక్కరికీ తెలియకుండ నైన ముగ్రాముము విడచివచ్చి ఈమహానామమును నాచి ధన్యుడను గావలెనని తలపోయుచుంటిని.

ఎట్టకేల కటకువచ్చితి. నైలుకేమను బ్రాముబల్లు చూడగనే నామమున కేదో భీతిపొడమెను. నాకు గలబడిన దెల్ల వానినిగూర్చి ఇప్పుడు చెప్పలేను గాని, నేనూచిన కంభ యోగ్యులగుగూర్చి కొంత తెలివైనను. వాగగుపడుట నాభాగ్యమేకాదు: మీ కైన నగునడుదురు; మీరు చూడకున్న మిమ్ములను బలకరించి వాంఛిలవాడె కనబడుచుకొనెదరు.

నిన్న సాయంకాలము సముద్రపు తీర్థముండి కలగక సడచి వచ్చుచుంటిని. అతి యల్లాసముగ నేదో యింటిసంగతి యాలోచించుచుంటుంటే దిక్కులుచూడక తలవంచుకొని యతి శీఘ్రముగ నడచుచుంటి. వెనుకనుండి "సామీ" అని యెవరో పిలచిరి. ఇన్ని కాలని నాదారిని నే నచ్చుచుంటిని; "సామీ" అని విగ్గటగా నలచిరి. నేను వినిపించుకొనలేదు. ఆమె పరుగెత్తుకొనివచ్చి ఎదురుగ నిలబడెను. నే నిగ్గుతో పోయితి. భయపడితిని. చేతిలో నొకకట్టయే యుండెనాదాని నెత్తిమీదఁ బెట్టి యుండును. చేతులుకాళ్లు సగము తినివేసిన కుమ్మరిగో, ఒడలంత పొక్కులు! అబ్బు, అబ్బు, తలచుచున్న నే అసహ్యము నేయుచున్నది. ఏ వీధిలోఁ జూచిన అట్టి వాండ్రు కలరు. ఏ బండిలో నెక్కినా వారిని చూడకుండ పోము. నేను, ఏండ్లు గడచిన మొగవాడను. ఇంక మెట్లు పడగా, శ్రీలు గట్టిచీశ్రీలు, వారినిజూచి ఎట్లుచెప్పుకో? ఎట్లు, అసహ్యమునొందుదురో యనుభవించే మాంసకాయ నన్ని నావుల మాడదనిన పురపాలనాసంఘమువారు ఈముష్టి వాండ్రును గూడ నొకచోటనుగూడవారికింక తిండివైచుచు జనసామాన్యులకు మహాకాముచేయరాదా?

ఇట్లు వీధులలోఁ కదుగరానీయని ముష్టివాండ్రు ఇంక కలరు. కొందఱు అతిభయంకరమైన నేరము నేయుదురు. వారినికరినిజూచి మానవత్వముకల్గినను యింటివారి బిడ్డకు జ్వరముచే భాధపడుచున్నాడని వారకుకొనుచుండిరి.

ఒక కుంటివెడనను చున్న పోతులువంటి నలుగురు మోయుచు వచ్చి పుండమీదఁ ఈగవలె పీడించుదురు. అనలుగురు ఒడలువంచి పనిచేసిన అట్టికుంటివాండ్రు పనిమందిని పోషింపవచ్చును. వికలాంగులను గాపాడుచు దృఢకాయులను బనిచేయ నిర్బంధింపరాదా? వీరిపనిచే వచ్చిన పామునో వికలాంగులను పోషింపవచ్చును. నైగా నగరవాసులే యుచితముగ గొంతయెసంగు చుండురు. గృహస్థ భర్తయైన దాసమున విడనాడరు. సంఘమువారు జాగరుకత దెప్పవలసిన మరయొక తెగ ముష్టివాండ్రుకలరు. వీరుదృఢకాయలే. పోతులుపాడుచు నచ్చుదురు కాని, పచ్చిబూతులుపాడి అల్లరి చేయుదురు. నలుచుగా వీరిగ్లు భోజనాలైయుండురు. నేమనునీసి పగలుముష్టి యెత్తుకొని రాత్రి కన్నములువేయువారి సంగతి నేర తెప్పనే యక్కరలేదు.

లండను మొదలగు నగరములను పట్టణములలో నున్నట్లు, పురపాలనా సంఘమువారో, ప్రభుత్వమువారో, ముష్టి వాండ్రు భవనము లేర్పాచి వికలాంగులకు ఆ సౌదరులను ద్వంది భవ్యులై ప్రజలకు మహాకాముచేసి కందనముల గొందురుగాక!—బాటసారి.

స్వరాజ్య సమితి.

ఒంగోలు కాఖ.

నిన్న సాయంకాలము ఆయన కంటకు శ్రీయుతి మిట్టవొడ్డి కృష్ణారావువంతులు బి. సి. గారి యాధిపత్యము క్రింద జరిగిన సభయందు, స్వరాజ్య సమితికి, ఒంగోలులో నొక కాఖ నేర్పరుచుటకు తీర్మానింపబడినది. కాఖకు న్యాయవాదులు, టంగుటూరి నాయనశాస్త్రిగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. రేపు జరుగు, ఎన్నికలలో, స్వరాజ్య సమితికి శ్రీమతి అనిబెంటుగారిని, అధ్యక్షిణిగా రాలిగను, రామస్వామిఆయ్యలు, తిమ్మగూడ నూలుగొడ్ల కార్యదర్శులుగ గాడి అగండలుగారిని కృష్ణాపాక కార్యదర్శులుగ వాడియాగారిని కోశాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనుటకు తీర్మానింపబడినది.

"శ్రీతిరుపతి వెంకటేశ్వర విద్యానిలయము".—మొబ్బదావన పురము బ్రహ్మశ్రీచెల్లపల్లి వెంకటేశాశ్రీగారి గౌరవాగ్ధము వారిచేటను "శ్రీతిరుపతి వెంకటేశ్వర విద్యా నిలయము" అనునామమున విద్యాగృహ లండను కలసి ఆగష్టు నెల 12వ తేదీని నొకసంఘము స్థాపించితిమి. బ్రహ్మశ్రీచెల్లపల్లి వెంకటేశాశ్రీగారి నే అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొని బ్రహ్మశ్రీ పురాణం మారిశాశ్రీ సి. ఎ. గారిని సహాయకాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొంటిమి. ఇప్పటికి నాలుగు శనివారముల కభియ జరిగినది. ఆంధ్రభాషాపోషణమే ఈసంఘము యొక్క ముఖ్యోద్దేశము అనిర్యా నిర్వాహక సభ్యులు వ్రాయుచు న్నారు.

జగన్మోహన్ నేదేశాశ్రు కల్పవల్లీ సాతకాః— పూర్వము సుప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీమహాభారతాశ్రీశాస్త్రి బిరుదాంకితులగు శ్రీమహాభారతాశ్రీశాస్త్రి శ్రీవెంకటాద్రి రాజేంద్రునివలన తమ తండ్రిగారి పేరిట జగన్మోహన్మయి యాపురము నిర్మింపబడి సకలభగవద్గ్రంథములకు లక్షాధికారప్రసిద్ధిబడసిన వైశ్యమల్ శ్రీమంతులచే కలంకరింపబడి కీర్తి గాంచుచున్న యాపట్టణమున పురవాసులగు బ్రహ్మశ్రీ చైతన్యబాబు రాజేశ్వరశాస్త్రిగారు విరాట్ల శ్రీశైలశాస్త్రి గారు శ్రీమాన్ కోదనుశింహ్యం క్షేమాచార్యులగారు మరికొందఱి లక్ష్మీవృషింహాచార్యులగారు మున్నగు నెద్దవ ప్రేరేపణమున యూనియన్ గుమాస్తాగా గుమాస్తాశాస్త్రి గడ్డమణి గు లక్ష్మణరావుగారు యానేదాధ్యయన సంస్కృత సాతకాలకు ప్రధానమై నిలిచి యనేక ప్రయాణం కోర్చి సర్వజనాదీయముగ శ్రీ చంద్రహాళేశ్వరాలయమున 8-9-16 తేదీ శుభలగ్నమున నేదేశాశ్రుకల్పవల్లియను నామముతో నీహార కాలనుస్థాపింపజేసిరి. ఈసాతకాలకు తర్కవాక్యకాండసంస్కృత కాలాధ్యయనముల శిష్యులకు నెల్లారి పూర్వప్రవృత్తులకు బ్రహ్మశ్రీ ప్రయిడిమర్రి చృత్యంజయుశాశ్రీగారున్న ఘనాంబు భగ్యయనము శిష్యులకు శిష్యులకు వాక్యవల్ల గు బ్రహ్మశ్రీ సోమయాజుల వెంకటసుబ్బాధామలగారు నియమింపబడిరి. విద్యాగృహ విప్పటికి సుమారు రెండుమైల దూరమున కలదు. భగవంతుని యనుగ్రహమున భగవంతుల పోషణగాంచి యాసాతకాల దినది నావృద్ధిబడసి యాచంద్రితారాగ్ధముగ వర్ధిల్లెడు గాక, అని యొక పురవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

ఇటీవలి తంతి వార్తలు

లండను, సెప్టెంబరు 15:—క్రిష్టబిటంగు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— డెనేరియా రాజకుమారుడు మాద్రస్ గారు సోమంగమునందును, పూర్ణంబుప్రభువు సోమనది నుండి సముద్రము వరకును గల నేరల కధిపతులుగా నున్నారు. జన్మమచక్రవర్తి శ్రేష్ఠకుమారుడు వెన్నెన గంగమున నున్న నేనాధిపతిగా నున్నాడు.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—జనార్ద మెక్కెనను శ్రీబ్రాహ్మణంగమున నేనాధిపతిగా నున్నాడని ప్రకటింప బడినది.

ఏరెన్ను, సెప్టెంబరు 15:— 1912 క సంవత్సరమున డిమట్రో పోలన్ గారు న్యాయవిషయ సంక్రమితా వ్యవస్థనుండి క్రిటువీ ప్రతినిధులను తేర్చుకొను విషయమున వైసుచ్యునునొంది రాజీనామా ముచ్చిరి. తిరువాళి వారు నెరిజలన్ గారికి ప్రతికూలాభిప్రాయముల నొంది వారికో నిరంబము పోరుచుండిరి. వారు సర్వకార్య సంస్థలే కాని నా నేకులని నమకరించుట లేదు.

లండను, సెప్టెంబరు 15:—టరు విలేఖరులు వ్రాసిన విషయములనుబట్టి సంక్రమింపబడియున్న డైమిన్ గారు వీడిపోవుటకు కారణము రిస్టురి సెర్వియన్ సంఘమువారు పరిపాలనా విధానమును నినించుచు రాజకీయ విషయములలో క్రొత్త ఆభివృద్ధిలను దెచ్చు వారిని దెబరించుటయే యనితెలియుచున్నది. ఇటీవలిపరిస్థితివలన డైమిన్ గారి స్థానము విషమస్థితి నొందుచున్నది.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని చచ్చితో పహ నీసా 1-కి వం 0.8-0
రలనొప్పులమాన్యును, వాయువు పొల్ల బోగొట్టును
కార్యపునావుల బారదోలును. పొల్ల పోగొట్టును
అమృతాంజనం దిహా, 109, శ్రీరాధ, బా. బా. బా
7, తంజావూరు, తు. వాసు

విషయానుక్రమణిక.

వ్యవసాయ విషయక పరిశోధనలు
సమకాలికాభిప్రాయములు, సంస్కృత

భాషాభిమానము

స్వరాజ్యసమితి

స్థానికవార్తలు

ప్రధానవ్యాసము

మన పశుసంపద

స్వరాజ్యసమితి

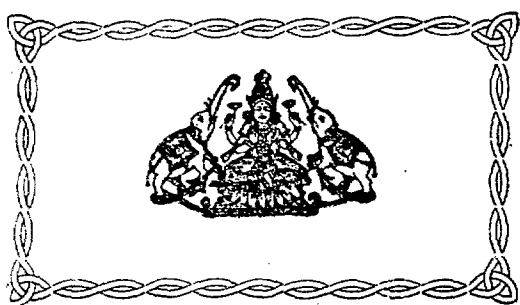
విరోధాసంగ్రహము

విదేశవార్తలు

జాతీయసంక్రమణము

ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు

11-12

ఆంధ్రపత్రిక

1916 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 15-వ తేది

శుక్రవారము.

మన పశుసంపద

II

పశువులను తగిన వానిని అచ్చటచ్చట మందలుగా వేర్వేరు పశుపాలకులకు దాటించుట మున్నగాగల పనులకుగాను వానిని సరఫరా చేయవలసినదని సలహాచేసిన పిదప ఆ మందలను సిద్ధము చేయుటకు దగిన ఏర్పాటులను సలహా చేయుటయు పూసా వ్యావసాయక సమావేశమువారికి ధర్మమయ్యెను. కాబట్టి వారు హైందవ పశువుల యభివృద్ధికి సంబంధించి ప్రత్యేక శాఖ ఏర్పడవలసినదనియు ఆభిప్రాయపడినారు. సర్వేంద్రియా అధికారి హైందవ షీర్ పరిశ్రమాధిపతి యను పేరిట నియమితుడు కావలెనట. ఈతడు పశువర్ధనాలయములను షీర్ పరిశ్రమాలయములను తన యాజమాన్యము క్రింద నుంచుకొన గలడు. షీర్ పరిశ్రమకు సంబంధించిన బోధనా భాగమును నిర్ణయించగలడు. ప్రస్తుతము ఈ దేశమున షీర్ముపై నాధారపడి జరుగుచున్నట్టి పరిశ్రమల స్థితిగతులను విచారించి వ్యాపార మార్గమున ని పరిశ్రమలను స్థిరపరుచుటకు ప్రయత్నింప గలడు. స్థానిక ప్రభుత్వములకును, స్థానికాధికారులకును, సైనిక షీరాలయములకును, పట్టణపాలక నగరపాలక సంఘములకును, ప్రజకును, పశుపాలన, పశువర్ధన, షీర్ పరిశ్రమల విషయములలో ఆలోచన చేర్చుచుండ గలడు. పూసా సమావేశమువారు పశువర్ధన విషయములను షీర్ పరిశ్రమిక విద్యావ్యాపన విషయములను ఈతని యధీనమున జరుగవలసిన పనిని గూడ కొంత విపులముగానే వివరించి యున్నారు. పశువర్ధక స్థానములు ఏడు చోట్ల నుండునట్లేర్పరచ వలయునట. పంజాబు పరగణాలో సరఫరా యొనర్చుటకు లాహోరు ఫిరోజ్ పురములో 200 సానివాల్ జాతి పశువుల

నుంచవలెను. మూడేండ్ల మీదట 60 కోడెలు సంవత్సరము సంవత్సరమును ఈ మందనుండి సరఫరా చేయవచ్చును. లక్నోలో 150 వారి యానాజాతి పశువుల నుంచవలెను. పంజాబునకు లాహోరు ఫిరోజ్ పురము సంవత్సరమునకు అరు నది కోడెలను సరఫరా చేసినట్లే లక్నో సంయుక్త పరగణాలకు 50 కోడెలను సరఫరా చేయగలడు. ఇదే రీతిని 120 సింధీజాతి పశువులనుంచి దక్కను నకు కోడెలను బెళగాములో 100 సింధీజాతి పశువుల నుంచి దక్షిణ దక్కను నకు 30 కోడెలను అంబాలాలో 120 సానివాల్ జాతి పశువులనుంచి పంజాబు సంయుక్త పరగణాలకు 40 కోడెలను జబ్బల్ పురములో 100 హరియానాజాతి పశువులనుంచి మధ్య పరగణాలకు 30 కోడెలను కేట్టారుక్కులో 120 సింధీ జాతి పశువులనుంచి ఆప్రాంతములకు 40 కోడెలను సరఫరాచేయవచ్చును ఇదివరలో సైనికావసరములకుగాను షీర్ శాలలు ఈ యాప్రదేశములలో నుండుటచేత పూసా సమావేశమువారు ఈ సలహాలు చేయగలిగినారు. బర్మా, బంగాళము, ఆసాము, మద్రాసు, బీహారు పరగణాలలో ఇట్టి షీర్ శాలలులేవు. కాబట్టి ప్రత్యేకము సలహాలు వీనికి సంబంధించి వారు చేయలేదు. త్వరలోనే కలకత్తాలో ఒక్కటియు హైదరాబాదులో నొక్కటియు సైనిక షీర్ శాలలు ఏర్పడనున్నవట. అప్పుడు అచ్చటనుండి బంగాళమునకును మద్రాసునకు కోడెలను సరఫరాచేయు నాలోచనలు చేయవచ్చునట! అనగా ప్రస్తుతము సర్వేంద్రియా యధికారి యొక్క డేర్పడినను గూడ ఈ విషయమున సగము హైందవ భూమిలో ఆతనికి పని యుండదు. అయిన మరి యితర సందర్భములలో ఆతనికి పూసా సమావేశమువారు దక్షిణ ఇండియాలో కూడ పని పెట్టినారు. ఆతడు అంబాలాలో నొక కార్యాలయమును బెంగళూరులో నొక కార్యాలయమును ఏర్పరచి రెండుచోట్లను మనదేశపు పశుజాతుల మీద విదేశ పశుజాతులను దాటించి ప్రయోగములు చేయుచు ముఖ్యముగా పాశ్చిమ అభివృద్ధి చేయుట కెంతవరకు ఈ మిశ్రమము తోడ్పడునో నిర్ణయించవలయునట. ఇదియైన పిదప పాడికి మోతకు రెంటికి వలంతులగు జాతులను సృష్టించునాలోచించవచ్చునట. హైందవ షీర్ పరిశ్రమాధ్యక్షుడు కోడెలను మాత్రము గాక దున్నపోతులనుగూడ పెంచవలెనట. సైనిక షీరాలయములలో అచ్చటచ్చట కొన్ని కొన్నిటిని సాకి సంవత్సరమునకు 200వంతున హైందవభూమి క్షంతటికిని సరఫరాచేయవలయునట. షీర్ పరిశ్రమికబోధ విషయమున పూసా సమావేశమువారు రెండు ప్రత్యేక పద్ధతులను సలహాచేసినారు. పూసా వ్యవసాయ కళాశాలను అచ్చటి యుపాధ్యాయులను ఉపయోగించుకొని విద్యార్థులను చేర్చుకొని విద్య నేర్పుట మొదటి మార్గము. ఈ విద్యార్థులకు నేర్పవలసిన కార్యరూపక విజ్ఞానము వీరికి కర్మిలో గల సైనిక షీరాలయమున నేర్పవచ్చును. మరియొక విద్యాలయము లక్నోలో పెట్టవచ్చును. దానికి ఏ వ్యవసాయ కళాశాలతోను సంబంధ మవసరము లేదు. అది షీర్ పరిశ్రమాధ్యక్షునకు లోబడి సైనిక షీరాలయాధికారుల పాలనలో నుండగలదు. షీరాలయ విశేష వ్యవస్థాపకుడును నొక యువ

న్యాసకుడును ఈ విద్యాలయమును నడుపగలరు. రెండు విద్యాలయములలో రెండు పదునైదులు విద్యార్థులు అభ్యసించ వచ్చును. వీరు రెండేండ్లు చదువవలెను. సామాన్య విద్య వచ్చినవారుగా నుండిన చాలును, ప్రవేశ మియ్యవగును. కొంత కాలము రెండు విద్యాలయములను పనిచేసిన పిదప ఏ పద్ధతి యుపయోగకరమో నిర్ణయించుకొనవచ్చునట! ఈ విద్యాలయముల విషయములో నైనను దక్షిణ ఇండియాకు కొంత గౌరవము కలుగునేమో యని చూడగా నదియు కానరా లేదు. ఒక్క విద్యాలయమైనను ఇచ్చట పెట్టదగు నని పూసా సమావేశమువారు నాలోచించినవారు గారు అయిన షీర్ పరిశ్రమ విద్యను ఏ వ్యవసాయ కళాశాలయైనను మరి యే యంగీకృతప్రతిష్టాపన యైనను నేర్పవచ్చునని ఆసమావేశము వారిభిప్రాయ పడినారు. తగినంతకాలము నిర్ణీత విషయములను విద్యార్థి అభ్యసించి పరీక్షయిచ్చినయెడల యోగ్యతాపత్రము ఇయ్యవచ్చునని తెలియజేసినారు. ఇట్టిపద్ధతి తగునని పూసా సమావేశము వారికి దొచినయప్పుడు ఏలవారు పూసా లక్నోలో ప్రత్యేక విద్యాలయము తేర్పడవలయుననినారో, ఏల అందులకుగాను సంవత్సరమునకు రు 24,304 ల వ్యయము మదింపు చేసినారో, ఏల మూల ధనవ్యయము ఇందుకు రు 78,000 లు అవసరమని తెలివినారో ఘోరకర్మగుచుండ లేదు. స్థానిక ప్రభుత్వములవారు తమకు చెందిన వ్యవసాయ కళాశాలలలో తగిన ఏర్పాటు లొనర్పవలసినదని సలహాచేసిన చాలియుండదా? రు 1500 ల జీతము తినుట కేర్పడగల షీర్ పరిశ్రమాధ్యక్షునకు తగినపని చూపవలయునను నుద్దేశము న్నయెడల షీర్ శాఖకు సంబంధించిన బోధనాస్థానిక వ్యవసాయ కళాశాలలో అతడే నియమించి నడుపవలెనని తీర్మానించి యుండవచ్చును గదా! ఎఱైనను పూసా సమావేశమువారు నూతన శాఖ నేర్పరచుటకు తగినయంత సంపూర్ణ పద్ధతినే నిర్మించి యున్నారు. సర్వేంద్రియా షీర్ పరిశ్రమాధ్యక్షుడును సంవత్సరమునకు పదివేళ్లు చేయు ఆతని కార్యాలయమును రు 24,000 లు చేయు రెండు విద్యాలయములును, లక్ష ఎనుబది యారువేల నూటముప్పది రూపాయలు చేయు ఏడు పశువర్ధక శాలలును రు 21,808 లు చేయు రాసాయనిక పండితుడును ఆతని కార్యాలయమును రు 19,256 లు చేయు నూత్న జీవ పండితుడును వీరి సలహాల ననుసరించి ఏర్పడ నున్నారు. వీరు ని ప్రారంభించుకొరకు నై మూల ధనము రు 1,70,000 లు వ్యయము మదింపు చేయబడి యున్నది. ఇంత వ్యయము చేసియును గూడ స్థానిక పశుజాతుల పరిపాలనము గాని పచ్చిక బయల్ల ప్రశంస గాని మేత సమస్య గాని సర్వేంద్రియా యధికారికి సంబంధించి యున్నట్లు కానరాదు. స్థానిక ప్రభుత్వములు ఈ విషయమున తగిన పరిశ్రమ చేయుచున్నారనియు తామీ విషయములలో చింప నవసరము లేదనియు పూసా సమావేశము వారు వ్రాయుచున్నారు. మొత్తముమీద జూడమాకు పూసా సమావేశమువారు చేసిన సలహా వట్టి వ్యయమునకు తోడగు మాత్రమే యగునేమో యనుననుమానము కలుగుచున్నది. కొంతవరకు పశువర్ధన విషయమున పనిసాగవలసి యున్నదనుట నిజమే కాని ఇంత ఎత్తున ప్రారంభించుటచే ఫలమేమి యగునో యని నాలోచింపక తప్పదు. తగిన విమర్శ జరుగును గాకయని నమ్ముచున్నాము.

స్వరాజ్య సమితి

దేశమునం దంతటను నూతనభావములు తల
యెత్తుచున్నవి. రాజ్య ధర్మజ్ఞులు ప్రజావికాసము
కకు జాతీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన సంరక్షణ మవసరమని
ఘంటాపథముగ నిర్ణయించుచున్నారు. వర్తమాన
మహా సంగ్రామము రాజ్యధర్మ సంరక్షితమైన
జాతీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన సంరక్షణమునకై సంభవించినదని సిద్ధాంతమును జేయుచున్నారు. ఈధర్మము
యూరపు రాజ్యములకువలె నాసియాఖండరాజ్య
ముల కన్యాయమును జేయుటకు పాశ్చాత్య రాజ్య
ధర్మజ్ఞులంగీకరించుట లేదు. భారతీయుల ప్రత్యభి
జ్ఞానమునకు స్వరాజ్య సంస్థాపనము సాధనమైనను
నది చిరకాలము వర కసంభవమని అధికారాభి
మానులు వాదించుచున్నారు. భారత జాతీయాభి
మానులు హైందవులు స్వరాజ్యమున కర్హులని వా
దించుచున్నారు. మహాసంగ్రామమువలన నీ భావ
ములకు కొంత మిత్రత్వమును శత్రుత్వమును గలిగి
నది. రణరంగమునందు తెల్లజాతులునల్లజాతుకలిసి
యుద్ధమును జేసినవి. మహాసంగ్రామమువలన బ్రిటీ
షుసామ్రాజ్యంతర్భాగములకునుమాతృస్థానమున
కునుగల సంబంధమునందు మార్పులు జరుగుట య
వసరమైనది. భారతవిభవములు రణరంగములందు
బ్రిటీషు సామ్రాజ్య సంరక్షణమునకై ఘోషింపబడిన
విధము బ్రిటీషుప్రజల హృదయములందు నూతన
రాజ్యధర్మము నుడియింప జేయుటకు గారణం బై
నది. అధికార వర్గమునందు నూతన రాజ్యధర్మము
మాన నీయముగా లేదు. చిరకాలా గతంబైన
నిరంకుశ పరిపాలనమే పాలకవర్గమునకు ప్రమాణ
ముగనున్నది. ఈ పరిస్థితులం దుభయపక్షముల
కును భావసంబంధము సహజము.

రాజకీయాందోళనమునం దారితీసిన బెజంట
మృగాను గత సంవత్సరమునందు హైందవరాజ్య
వ్యవహారములందుప్రమేయమునుగల్పించుకొనుట
కుపక్రమించినది. అనేక పయత్నములు స్వరాజ్య
సమితిని స్థాపించుటకై జరిగినవి. కాని
దేశీయమహాసభానాయకులకును బెజంటమృకును
భిన్నాభిప్రాయములుగలుగుటవలననుగతసంవత్సర
మునందుస్వరాజ్యసమితిస్థాపనమాపుదలచేయబడి
నది. ఈ యెడుకొలది దినములకుపూర్వముబెజంట
గారు స్వరాజ్య సమితిని చెన్నపురియందు స్థాపించి
సమితికి జాబ్బి ఆరంజేలుగాని కార్యదర్శిగ నియ
మించెను. కాని బెజంటగారు స్వరాజ్య పదమును
(Home Rule) గత సంవత్సరమునందు సెప్టెంబరు
14-వ తేదీని మొదటను వాడుట వలనను స్వరా
జ్య సమితికి సాంవత్సరీకోత్సవమును జేయుట
కుపక్రమించినటులు తెలియుచున్నది. భారతపితా
మహుడు దాదాభాయి నౌరోజి స్వరాజ్య పద
మును చిరకాలమునకు పూర్వమే వాడియుండెను.
స్వరాజ్యమునకు హైందవ నాయకులు Home
Rule, Self Government అను పదములను వాడు
చుండిరి. బెజంటమృగారు Home Rule పదము
నకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చినది. కారణము ఏదాండు
స్వరాజ్యవాదము (హోమురూలు)నందు బెజం
టమృగారి కధికమైన పరిచయము గలిగియుండుట
యై యుండును.

బెజంటమృగారు స్వరాజ్య భావమును వ్యా
పింపజేయుట కుపక్రమించిన పిదప స్వరాజ్యభావ
భుతిపేగముగ దేశమునందంతటను వ్యాపించుచు
న్నది. న్యూ యిండియా పత్రికయందు స్వరాజ్య
భావమునకు ప్రముఖత నొసంగియును స్వరాజ్య
పుస్తకమాలను ప్రకటించియును బ్రిటీషు ద్వీపము
ందాందోళనమును వ్యాపింపజేసియును స్వరాజ్య

సమితులను స్థాపించియును బెజంటగారు స్వరాజ్య
భావమును మూలమూలము వ్యాపింపజేసి ప్రజ
లకు స్వరాజ్యభావమునం దత్యంతోత్సాహమును
బుట్టింప గలిగినది. నిన్నను గోకల సభాస్థలి
యందు గూడిన మహాసభ ప్రజలకు స్వరాజ్య
సంస్థాపనము పట్లగల గాఢాభిమానము చెప్పక
చెప్పుచున్నది. వేరొకచోటను ప్రచురించిన వృ
త్తాంతమును జదివిన వారలకు శ్రోతలకును వక్తల
కును గలిగిన వ్యగ్రోత్సాహము విదితము
కాగలదు. వక్తలుభారతజాతీయప్రత్యభిజ్ఞానమునకు
బ్రిటీషు సామ్రాజ్యంతర్గతమైన స్వరాజ్యసంస్థా
పన మవసరమని భిన్నముఖముల నేకగ్రీవముగ
ప్రతిపాదించిరి. వాడియాగారు భారతీయుల యా
ధ్యాత్మిక పరిజ్ఞానము లోకకల్యాణమున కుపయో
గించుటకై ప్రత్యభిజ్ఞానప్రదమైన స్వరాజ్యము
సాధనమని సాధించెను. సి. పి. రామస్వామి
అయ్యరుగారు పరిశ్రామికాభ్యుదయమునకును భా
గ్యోదయమునకును విద్యావ్యాపనమునకును స్వ
దేశీయులకు స్వపరిపాలనము నొసంగుట యవసర
మని నివేదించెను. ఆరంజేలుగారు విద్యార్థులందు
దేశపాటనము జాతీయాభిమానము స్థిరముగ
స్థాపితమగుటకు విద్యాశిక్షణ విధానము సంస్క
రింపజుటకును స్వదేశీయులవాస్తవతమగుటకును
స్వరాజ్యస్థాపనమవసరమని నిపుణముగ దెలిపెను.
భారతీయులు నిగ్రహమును బూని తపస్సంప
న్నులై ధైర్య సాహసములతో దేశసేవా పరా
యణులైన యెడల స్వరాజ్యస్థాపనము దుఃఖమయ
మైనను సంభవమని బెజంటమృగారు గంభీర స్వస
ముతో నుపదేశించెను. స్వరాజ్య స్థాపనము
సులభ సాధ్యము గాదు. భారతీయులందరును
సేవా పరాయణులై దేశమాత నారాధించుటకు
కంకణమును గట్టుకొనినపుడే విఘ్న పరంపరలను
జయించి స్వరాజ్యము స్థాపించుటకు సాధనము
లేర్పడును. భారతీయుల విద్యాభివృద్ధికి ఆర్థికాభి
వృద్ధికి పరిశ్రమాభివృద్ధికి ప్రత్యభిజ్ఞానాభివృద్ధికి
స్వయంసహాయము బీజము. స్వయంసహాయ
మును విశ్వసించి పాటుపడెడి భారతీయులకు
బ్రిటీషు పరిపాలకులు స్వరాజ్య ప్రదానము చేయు
టయును సంభవము. స్వరాజ్య విషయకోపన్యా
సములను జదివెడివారును వినెడివారును ఆరం
జేలుగారు రుపదేశించినటులు “నేను భారత పుత్రు
డను; నా జీవితమును మాతృదేశాధానమునకై
వినియోగించెదను” అను వీక్షణో పాటుపడిన
వారి సంకల్పములు సఫలములు గాగలవు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువా రొకచోట సమయము
నాలోచింప నున్నారు. ప్రాక్రమ్యతనను పరీక్ష విచ్చేసిన
ప. విద్యార్థి నాల్గు సంవత్సరము లభ్యసించి న్యాసా పట్టము
ను అందవచ్చునని యుపక్రమము కట్టె నున్నారు. ఇది యేం
తయు సంప్రదించెను. ఇతర విశ్వవిద్యాలయము కని వచ్చును
ను కైకొనును గాకయని కోరుచున్నాము.

సోదా చేయుట

లాహోరు, సెప్టెంబరు 14:— హిందూదేశ వత్సర
కావనము క్రింద లాహోరు నగరమున కిఫారా ఆంక్షుప్రణ
కాలాధిపతియు సుఖీకరించిన ముసలానియు కను అర్హులైనా, ఆ
హాన్మును ఇమాం అనునారు సంధంపపడిరి. ముస్లిం యంత్ర
కాలను, మసీదును పోలీసువారు బాగ్రైల్లో కాపలా కాయు
చున్నారు. ముస్లింకాలనుండి ఉన్న గ్రంథములును పోలీసు
లును గల ఒక సెట్టెను ఒక సుసాని పోలీసువారు తీసికొని
పోయిరి.

స్థానిక వార్తలు

జుంగబోవు సంగతులు.

సెప్టెంబరు ప్రతిపదంకళ బుధవారములు.
భావనాస్థిమము (ఉపన్యాసము) సా. 7 గం.
సెప్టెంబరు 16 శనివారము.
మదరాసు కార్పొరేషను ప్రత్యేకసమావేశము సా. 2-30 గం.
నవదులూసుగుట (పచ్చయ్యపాప కళాశాల) సా. 5-15 గం.
అస్తీక ఉపాఖ్యానము (సాహిత్యరసేట) సా. 5 గం.
సెప్టెంబరు 17 ఆదివారము.
సుబోదనోపాఖ్యానము (ఎగ్మూరు) సా. 4 గం.
నేరవ్యాస జననము (సాహిత్యరసేట) సా. 4 గం.
సుప్రద్రాష్టన ద్రావిడ నాటకము (విక్టోరియా) సా. 5-30 గం.
సెప్టెంబరు 19 శుక్రవారము.
మదరాసు కార్పొరేషను సాధారణసమావేశము సా. 5-15 గం.

మదరాసు న్యాయస్థానములు.—26 వ తేదీ
మహాశివరాత్రి మహాశయ అమావాస్యయగుటవలన నాటి
దినమున మదరాసు న్యాయస్థానములన్నియు మూయుబడును.

వైలాపూరు సంగీతసభ:— వైద్యవారి యజ్ఞ
మాన్యముక్రింద 17 వ తేదీ ఆదివారమునాటి సాయంకాలము
4-15 గంటలకు గోపాలనాయకరు పాకశాలానుందిరములో
సి. హస్తతిలాయిగారిచే “నందనాచార్యము” కాలక్షేపము
జరుపబడును.

శ్రీశారద నారీసంఘము, తిరువల్లి క్షేత్ర:—
రేపటి శనివారము సాయంకాలము 3-30 గంటలనుండి 5-30
గంటలవరకు వైద్యసంఘమువారు తులసిగలయెడల కొవెల
క్షేత్రలోని నారీసంఘవారి భారతీయాసామర్యాలలో నొకసభ
జేసెదరు.

పేదవిద్యార్థి పాఠశాలసంఘము నుంగంబా
కము:—ఈసంఘమువారి యజమాన్యముక్రింద పేదవారి
యవయోగాధము 17 ఉపన్యాసము లీయబడును. ఈనెల
17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5-45 గంట
లకు నుంగంబాకమునందలి రామానజమురాత్రి పాకశాలా
పరీక్షాములలో రావుసాహేబు డాక్టరు యు. కామరావు
గారు మొదటి రెండు ఉపన్యాసములు నొసూడరు, “అనాలో
గ్యము” “వివాదము” అను అంశములగూర్చి ఆ యుపన్యాస
ము లీయబడును.

అభిషేక మహోత్సవము:—రాబోవుఆదివారము
ఉదయము 12 గంటలకు చెన్నపట్టణము సెన్టినాల్యునిపేట
రేసుమాన్డరచివోట, అక్షావల్లభి, 3-వ సంఘలో మ్యూనిసి
పాలు కమిషనరులకు ఎదుట శ్రీ కన్నక కర్తజనసమాజ
ధివరందోయిలో ఆతిథ్యవ్రాసిన ప్రవర్తనదగు విద్యానంద
స్వామిగారికి సువాస్యతాభిషేకము నిక్కలి వైభవముతో
కర్తవ్యమై నెఱుపబడును. నాటిసాయంకాలము 3-4 గంట
లకు స్వామిగారు కర్తవ్యులకేరి ఉపన్యసించును. సుమారు
300 కర్తవ్యుల భోజనము సెట్టబడును.

వైశ్యవిద్యార్థి వాఙ్మయసంఘము:— రేపటి
శనివారమునాటి సాయంకాలము 5 గంటలకు వైద్యసంఘము
వారు వాఙ్మయ, వారాయణ మొదలి వీధిలో 58 వ సంఘరు
గల సంఘసభయన నొక సభ జేసెదరు. సర్వాసంద స్వామి
గారు, “వైశ్యులు, వారి భూతపితృమన గృహస్థులు”ను గూర్చి
ఉపన్యసించెదరు. ఈసంఘమువారు 17 వ తేదీ ఆదివారము
సాయంకాలము 4-30 గంటలకు నరయొకసభ జేసెదరు. ఎ.ప.
మహాపాక్షపృగారు, “వాఙ్మయ సంఘములు, నాటి ఉపయోగ
ములు”గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. కె. జి. బామరావు ఎం.
డి. ఎల్. గారు పభాధిపత్యమును వహించెదరు.

బ్రిటిష్ మహా సంగ్రామము

పరాసువారి పురోగమనము-ప్రబల ఫలితములు.

=====

బాల్కను రంగము-మిత్రమండలి అవస్కాంధనము ప్రారంభమగుట.

సెర్వీయావారు ముఖ్యస్థానముల నాక్రమించుట.

రుమేనియా వారి పురోగమనము ఆస్ట్రీయా వారి పరాజయము.

గ్రీసు విషయ స్థితి.

[రైటు రు ఏ జెస్సీ.]

భారతము

శత్రువులచే పట్టుకొనబడిన బ్రిటిష్ వారు

లండను, సెప్టెంబరు 13.—యుద్ధమున శత్రువులచే పట్టుబడిన బ్రిటిష్ వారికి సంబంధించిన సర్వవిషయముల నాలోచించుటకు నియమింపబడిన సంఘమున సర్ నిలియం గారిస్టు గారుగూడ సభ్యులుగ నున్నారు.

రోగుల శరణాలయము దగ్గి మగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 15.—బెల్జియమున గాటునుకును మధ్య నైరుతుల ఆనువులిగా నుపయోగపడుచున్న లూకసు ప్రభువుగారి భవనమున కాకస్మిక్ముగా ఈ సాయంత్రము నిప్పుంటుకొనినది. 200 వందల తీతగాములకు నైరుతులు నుగ తీతముగా మార్చబడిరి.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిష్ రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—నిన్నటిరాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగు గారి కిట్లు ప్రకటించిరి:—మాకెట్ మైదానమువద్ద శత్రువులు ముట్టడిపబడి గాని తీవ్రమగు నుపాగ్నివర్షమున వారి ప్రయత్నము లన్నియు భగ్నము లగుటచే కాక పశ్చిమ నవ్వుము గలిగినది.

బ్రిటిష్ వారి ప్రకటనము.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—మొత్తముమీద మార్పు లేదు. బానియన్నయొద్దను భీష్మవేలుకు దక్షిణమునకు శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. గిన్నకు త్తరమున బ్రిటిష్ వారు మరి కొంతముందుకుపోయిరి. సహజప్రాంతమున గర్రరాత్రి బ్రిటిష్ వారు గాడినపక్షి పక్షులై కొంతమందిని పట్టుకొనిరి.

పరాసు విజృంభణము

లండను, సెప్టెంబరు 13.—పరాసువారి విజృంభణము శత్రువులకు అధికముగ విషమస్థితి గలిగించును. సోమురంగమున బలీయములకు జ్యోతిస్థానములందు ముఖ్యములగు వెటోన కాంటిల్స్ సేనాముఖములను వారు భేదించి జర్మనుల సేనాముఖమునకు వెనక ఫిరంగులను, నిలువనకులను తీసికొని పోవుటకు నీలుగానున్న గోడ్డును మూసివేసి శత్రువుల కేమా త్రోవు నుపయోగమున లేకుండ చేయుచున్నారు. వారు కాంటిల్స్కు శత్రువుల సహాయము అందకుండునట్లు పరాసువారు చేయుగలరు. సెయింటు క్వెంటిను వద్దను పరాసు వారిదే నైచేయిగానున్నది. ఈస్థలమువద్ద జనూపజయములను బట్టి వెటోన రాష్ట్రపు భవ్యమౌళి స్థితి యుండును.

పరాసు విజయములు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 13.—శత్రువులు బలపఱచుకొని న బోషీవీస్ అంతిమిని పరాసువారు జయించిరి. పరాసువారు టాము నయించిన స్థానముల నన్నిటిని బలపఱచుకొనుచున్నారు. శత్రువులు ప్రతి ముట్టడుల నలుపు ప్రయత్నింపలేదు.

పరాసువారు తమ స్థానములను వృద్ధిచేసికొనుట.

పారిసు, సెప్టెంబరు 13.—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:—కాంటిల్స్ ప్రాంతమున మనస్థలములను వృద్ధిచేసికొంటిమి. పేక్ మైదానమునకు దక్షిణమున శత్రువు

వుల బలీయములకు కందకములను వశపఱచుకొని నిన్నటిదినమున ఈదినమున 2300 మంది గాయములు తగులని ఖైదులను పట్టుకొంటిమి.

మన సేనాముఖ్య మధ్యమునందును కుడివైపున యుద్ధ ముతీత్రముగా జరుగుచున్నది. శత్రువులు తాము గోల్ఫ్ యిన స్థలములను మఱల పట్టుకొనుటకు మహా ప్రయత్నము లొనర్చిరి. రెండవ శత్రు పటాలములు బాయలూబీ మైదానమును మఱల స్వాధీనము చేసికొనెను. గాని వెంటనే మేము వారిని తఱిమివేసితిమి. దక్షిణమునందు ముఖముఖి యుద్ధము ఒక ములు జరిగి ఒక పర్యాయము శత్రువులకును. ఇంకోకపర్యాయము మనకును జయములు గలుగుచువచ్చెను. మనపదాతి సేన మనము వశపఱచుకొనిన స్థానములను గాపాడుచుండెను. ఒక స్వల్ప సేనాముఖమునందు మాత్రమే 10 పెద్దఫిరంగులను 40 మందఫిరంగులను మేము పట్టుకొంటిమి. సోమునదికి దక్షిణమున వెర్మాండ్లో విల్లర్స్, షాల్వేల ప్రాంతములందు, ఫిరంగి యుద్ధము శీఘ్రముగా జరిగినది. మ్యాసునదికి కుడివైపున శత్రువులు పూనికతో ముట్టడి సలిపిరి. కాని వారిముట్టడిని భగ్నము చేసి 70 మంది ఖైదీలను పట్టితిమి. ఇతర స్థలములందు విశేషము లేమియు లేవు.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 13.—సోము కు త్తర దక్షిణ భాగములందు వెక్కు తావులలోను వా అడవియందును జర్మనులు తలపడి యోడిరి. జర్మనులు తొందరగా వెదైనుండి రప్పించిన యొక సేన నిన్నను సోము కు త్తరమున తీవ్రముగ తలపడి యోడి పోయినది. వారికి చాల నష్టము కలిగినది. చాల్వేనుకు పశ్చిమమున శత్రువులు తలపడి నపుడు పరాసు వారికి శత్రు సేనాభాగమును నానురూపములు లేకుండచేసిరి.

రుమ్యా

శత్రు విమానములు.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—గవ్యావా కిట్లు ప్రకటించిరి:—గిగా ప్రాంతమునందును డ్రైవనది యొద్దను శత్రు విమానములు బోరుగా పనిచేసెను. ఎరుపోలునకు దక్షిణమున శత్రువులు బిచ్చెరిజానదీని దాటకుండ మే మాటంకపఱచితిమి. కాల్వేలియను కనుమలందు నిన్నటిదినము మేము జయించిన పర్వతదుర్గములను శత్రువులు మగల స్వాధీనముచేసికొని బ్రయత్నించిరి. కాని వారి ప్రయత్నములను వ్యర్థముచేసి వారిని తఱిమివేసితిమి.

రవ్యనుల అప్పు

వెట్ట్రాగాడు, సెప్టెంబరు 23.—టూకయో నగరమున రవ్యనుల కప్పనిచ్చుటకు చందాలుకూర్చుట 11 వ తేదీని ప్రారంభమై ఆనాడే ముగిసినది. ప్రజల చందాలవలననే అంత మొత్తమున సమకూర్చ బడినది.

ఇటలీ

ఆల్బేనియా రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 12.—ఇటలీవారు ఆల్బేనియా రంగమునందు నిరంతరాయముగా ముందుకు సాగుచున్నారు. ఆస్ట్రీయనులు ముట్టడులు నలుపుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని “ఎక్స్ ప్రెస్” పత్రికకు ఎథెన్సునుండి తెలిపినది.

ఇటలీవారి పురోగమనము.

లండను, సెప్టెంబరు 14.—ఇటలీవా కిట్లు ప్రకటించిరి ఇటలీవారు పర్వతదుర్గముల నెక్క 22 విమానములచే ట్రోప్టిలోని జలవిమానస్థానములను, మందుసామగ్రి స్థానమును ముట్టడించిరి 182 బాంబులు రైలు వేస్తానములపైనును, నౌకలు మీదను వేయబడినవి ప్రళయగ్ని యయ్యెడలినది.

రుమేనియా

రుమేనియావారి ప్రకటనము

బుకారెస్టు, సెప్టెంబరు 13.—ఉత్తర ఈ న్యరంగములందు చిన్న చిన్న పోరులు జరిగినవి 78 వందల శత్రు సైనికులు పట్టుబడిరి డాన్యుబువద్ద ఫిరంగులు కాల్చబడుచున్నవి. డోబ్రుజ్డాయొద్ద మేము శత్రువులను తాగించుచున్నాము వేగు సేనలు సేనాముఖమునం దంతిటను తలపడినవి డాన్యుబునది పరిసరమున ముందునకు పోవుచున్న శత్రు సేనల నోడించి 8 జర్మను ఫిరంగులను వశపఱచుకొంటిమిని రుమేనియనులు ప్రకటించిరి

బాల్కను

బాల్కనురంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—సెలోనికానుండి బ్రిటిష్ వారి కిట్లు తెలిపిరి—స్రుమానదికి పశ్చిమమున వేగుదశమువారి యుద్ధములు జరిగినవి డోయిరక్ సేనాముఖమున కిరువైపులను పిరింగి యుద్ధము తీవ్రముగా జరిగినది

మిత్రమండలి అవస్కాంధనము.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—సెలోనికానుండి పరాసువారి కిట్లు తెలిపిరి:—స్రుమానదికి పశ్చిమమున మార్పులేదు. ఇటలీ వారు వర్దాన్ నదికి రెండువైపులను బిల్వీన్ పర్వత ప్రాంతమున యుద్ధము సలుపుచున్నారు. మకురోవా, మజడాగ్ అనుస్థానముల కు త్తరమున బల్గేరియనుస్థానములపై మిత్రమండలి ఫిరంగులన్ని వర్షము కురిపించుచున్నవి. సెర్వియనులు కోవోవో వాయవ్యమున ఒకముఖ్యస్థానము నాక్రమించుకొని శత్రువుల కపరిమితమగు నష్టము గలిగించిరి. ఒక్కోసరస్సునకు పశ్చిమమునను వాయవ్యమునను తీవ్రమగు యుద్ధముజరుగుచున్నది. ఈప్రదేశమునకు దక్షిణమున మేముచాలమానము ముందుకు వచ్చితిమి.

సెర్వియా సేన

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 13.—ఈమధ్యాహ్నము 4 గంటలకు సెర్వియా సేన సరోవిచ్చిని వశపఱచుకొనెను.

లండను, సెప్టెంబరు 13.—సెలోనికా రంగమునుండి బ్రిటిష్ ఉద్యోగు లిటుల వార్తనంపిరి. సెర్వియా సేన వర్దారు నదికి పడమటను ముందుకుపోయి కోవెలు వెల్టెనికులకు నడుమను బల్గేరియనుల కందకముల నాక్రమించెను. సెర్వియా వారు కజమెన్సిలను వైపునగూడ ముందుకుపోయి 1500 గుట్టకు పశ్చిమముననున్న మెట్టలయొద్ద తీవ్రముగపో మెట్టలను వశపఱచుకొని ఆచట చాలమంది శత్రువులను హతము చేసిరి. సెర్వియా వేగు సేన మాల్కానిడేజ కొండ పంపులను చేరినది.

ఆస్ట్రీవోసరస్సునకు దక్షిణమున బ్రిటిష్ వారి కనుకులముగా పోరు జరిగినది. స్రుమా మొదలు వర్దారువరకును ఫిరంగులు పరాసుములేకుండ కాల్చబడినవి. వేగు సేనలుగూడ తలపడెను.

సెలోనికా రంగము

లండను, సెప్టెంబరు 14.—సెలోనికానుండి బ్రిటిష్ వారి కిట్లు తెలిపిరి:—బ్రిటిష్ వారు ఫిరంగియుద్ధము సలిపి మకకోవోయందు చాలదూరము ముందుకువచ్చి శత్రువులంతయాటంకము చేయుచున్నను గ్రామమున కు త్తరమునగల ముఖ్య స్థానము నాక్రమించుకొనిరి. అది వికాలముగ భూమి. బ్రిటిష్ వారిభగ్నమైనది. శత్రువులు ప్రతిముట్టడులు సలిపినను బ్రిటిష్ వారు శత్రు స్థానములను గాపాడుకొనుచున్నారు. మేము కొంతమంది జర్మనులను పట్టుకొంటిమి.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:— హానుమన్ ముడివి
నలు ఆఫీసు వీ. బి. నాటన్సు వ. సి. ఎన్ గారు నవీన
గ్రామమునకు కాంచనరాజు వొక కేసును వివాద బేయ
టరు వై జిజిలులో ఈ నెల 14 న తేదీ గురువారము నాడు న
ధ్యక్షులు 12 గంటలకు వెళ్ళుచుండగా నాటిలో పండులు
బండే కష్టమునవ్వుకందున బండలోనుండే క్రందపడిపోయిరి. అ
యనకు దెబ్బలుతగిలి స్త్రోతతప్పి క్రందపడి యుండగా నొక
పోలీసు ఇనస్పెక్టరుడాచి అయనను ప్రవేశింపి ననగా ఈ
స్పెటలరు తీసికొని వెళ్ళెను.

కలకత్తా విద్యా పరిశుద్ధ్య సంఘము.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 14:—ప్రాథమిక విద్యను పాఠశుద్ధ్యమున ప్రజలయందు వ్యాపకముచేయుటకు కలకత్తా విద్యా పరిశుద్ధ్య సంఘమున నేటి నొక సంఘము స్థాపించబడి 1860 వ సంవత్సరపు 21 వ శాసనము క్రింద పనిచేయుచున్నది. దీనికి బాగు అభ్యసించుచున్నవారు పాఠశుద్ధ్యము గల మొత్తము స్థాపనకు సహకారమును గాను ఉపాధ్యక్షులు. ఈ సంఘమువారు ప్రస్తుతము 30 పాఠశాలలను పనులు నిర్వహించుచున్నది. ఒక సంవత్సరము కాలము ద్వారము నియమించు బడిను. అట్లనే కుమార్తె వర్తకము సాలుకు 200 ము. అను సంపుట భుక్తుల కొక కీయ నిశ్చయించిరి. సభ్యులు సమావేశమునకు 25 ముపాయల చందా నిశ్చయించు.

రాల్ కంపెనీవారి జనపనార కంట్రాక్టు.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 14:—రంగజేత వాణిజ్యసంఘము వారికి లండను వాణిజ్య సంఘపు తూర్పు ఇండియా కంపెనీ నుండి 12 వ తేదీన ఈ క్రింది రెంటి వార్త వచ్చినది:—మీరు తెలిపిన నియమములు బాగుగా మోచింపబడుచున్నవని నువ్వ మీరందరే కావ్యవర్తకము ప్రవహించి. తూర్పు ఇండియా కంపెనీ సంఘమువారున నక్షత్రసంకీర్ణముల గూర్చి విన్నముగా మోచింపబడుచున్నది. కంట్రాక్టు నిశ్చయించబడినదని యే ఈ కంపెనీవారు న ముచ్చుచు న్నారు. దీనికి రంగజేత వాణిజ్య సంఘము వారి ట్టు ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. తూర్పు ఇండియా కంపెనీ వారు ఈ కంట్రాక్టును త్రోసి వేయించుటకు నిశ్చయించుటకు తుదివరకు ప్రయత్నములు నల్పముగాకయినయి, అట్లే క్రొత్తయేర్పాట్లు చేయుటకు ముందు జనపనార ఎగురుతెయవారి బాగోగులను విచారించి చేయుటకు హిందూజేత ప్రభుత్వమువారి కధికారము కలుగునట్లు ప్రయత్నింతురుగాక యనియు రంగజేత వాణిజ్య సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

ఇనుపదారుల పరిపాలనము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:— ఇండియా టీ ఆఫీసి ఏమనువారు వ్రాసిన లేఖకు దాక్షిణ్యం స్థాపించు అసోసి ఏమను వా రేర్పరచిన సంఘము వారియు వ్రాసిన. అన్ని ఇనుపదారుల యాజమాన్యమును కావ్య నిర్వహణమును గూడ ప్రభుత్వమువారియందే యుండవలెను. దాక్షిణ్యం జిల్లాలో నిలుబుండుట సరియే ముఖ్యము. ఏలవన కలకత్తాలో నుండిన ఒక పరిపాలకులే దీనినిగూడ పరిపాలించుటకు వీలుగా నుండును. దీనికి కావణము లేకునగా (1) ఇతరసంఘముల యాజమాన్యమున విజిల్లమును 'డైరెక్టరులకు వేతనము లియ్యబడుట మున్నగు వ్యయములు జరుగుచున్నవి. దొరతనమువారు వీని నన్నిటిని తొలగించవచ్చును. (2) ప్రజల హక్కులను ఇచ్చించుటకు తొలగించుట కొక్క కార్యాలయమే యుండును కాన కావ్యనిర్వహణము క్రమముగా జరుగవలదు. (3) దాక్షిణ్యం హిందూలనూ కైత్యంపెనెనలనూ వచ్చులాభమున చాల భాగము ప్రస్తుతము విదేశీవాసులకు పోవుచున్నది. దొరతనము వారు యాజమాన్యమున్నచో ఈ లాభముతో ఇనుపదారి నభివృద్ధి నొందించుటకును చేట్టుపట్టించుటకును గూడ వీలుగను. మరియు రాజకీయముగ గూడ ఇనుపదారుల యాజమాన్యమునందు దొరతనమువారియందే ముడుటయే అత్యవసరము - గాన వడ్డీకి దొరతనమువారు చూచిపడి ప్రజలచేత పెట్టుబడి పెట్టించు పనిచేయుట కొక విధానమును దొరతనము వా రేర్పరచవచ్చును. మిగిలిన లాభమును వారికి పంచి పెట్టుచుండవచ్చును.

బంగాళా బ్యాంకు వడ్డీ.

బంగాళా బ్యాంకు వడ్డీకేటు రెన్నటిదినము నాటికి 5 నుండి 6 కి పెంపుచేయబడినది.

హిందూ దేశపు టపాలు.

గతవారము 21 వ తేదీన హిందూయునుండి పోయిన టపాలు గతవారమున వామున లండను నగరమున బహుదా చేయబడినది.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సింలా, సెప్టెంబరు 14:—12-వ తేదీన ఈ క్రింది రెంటివార్త హిందూజేత కావ్యవర్తకమునండి రాజప్రతినిధి కి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల రంగము.

మెగ్నెసుకండు ఉత్తరమునకు దక్షిణమునకు బలీయము లగు కాంబిల్లు, సాల్వే ప్రాంతములందు స్థానికులు తాము గోల్పోయిన స్థానములను మఱల స్వాధీనము చేసికొనుటకు పట్టుపట్టి పోరుచున్నారు ఇవి పట్టుబడియెడల రాయప్రాంతమున వాటికి విముక్తిని నొందును గిన్నీ ప్రాంతమున వారు రెండుసార్లు తలపడగా బ్రిటిషువారు వారి నోడించి వెనుకకు నెట్టివేసిరి మాకెట్ మైదానమునకు దగ్గర శత్రు పదాతి సేన నుట్టడినలుప యత్నింపగా తిరిమివేయ బడినది

పరాసురంగము

శత్రువులు రామునికి దక్షిణమున విదుస్థానములందు పరాసువారిని ముట్టడించిరి, గారి పరాసువారి కిరంగులు పారిని వెనుకకు తేలిమివేసెను.

ఇటలీరంగము.

వెల్లూల్లోయందు ఆస్త్రియనులు పట్టుకొనిన కందకములను ఇటలీవారు మరల స్వాధీనపఱచుకొని శత్రువు లకందకములను గూడ జయించిరి. పోసీనా లోయందును ఇటలీవారు ముందుకు సాగుచున్నారు.

రష్యారంగము

ప్రాఖాడు హోలిజ్ ప్రాంతములందు తీవ్రమగు ఫిరింగి యుద్ధము జరుగుచున్నప్పటికిని రష్యన్లు రంగమున జేమియు మార్పు లేదు. రష్యన్లవిడమప్రక్క కొనయు కలసి యున్నవి.

రొమేనియా రంగము

ట్రాన్సిల్వేనియా యందు తీవ్రభాగమునందు రొమేని యనులముందు ఆస్త్రియనులు పరామన మగుచున్నారు.

బెల్జియం రంగము.

బ్రిటిషు పట్టాలములు కొన్ని సెల్లోనికారంగమునందు ఓర్ది యాక్ వద్ద స్పృహనని దాటి బల్గేరియనులు నాలుగు గ్రామముల నుండి తేలిమివేసి బల్గేరియనుల ప్రతిముట్టడినిగన్న ము చేసిరి. వర్ధానుడకి, పశ్చిమముననుండి డాయిరన్ నరకును పరాసువారు బల్గేరియను స్థానములవై తీవ్రముగా నన్ని వ్యక్తము గురిపించిరి. పోరియను ప్రాంతమునందు సెర్బియనులు బల్గేరియనుల ముందు కందకములనుండియు రొజీనీ సమీపమున రెండు గ్రామములనుండియు వారిని పాఠగోలిరి.

తురుష్క రంగము.

ఆగ్నాట్ ప్రాంతమునందు రష్యన్లు తురుష్కులతో తీవ్రముగా పోరుచున్నారు.

పంజాబు

పోలీసు సోదాలు.

లాహోరు, సెప్టెంబరు 12:—సిమ్లానుండి తంతివార్త వచ్చి నందున సూపర్వైంటెంట్ గానకు గారును సిటిపోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు గారును నేడు లాహోరులోని రెఫ్ ఇ. ఎం. ముద్రణాలయ మును సోదాచూచి చాలా వురుదాభాషా గ్రంథములను పట్టు కొని పోయిరి. రైలు స్టేషనువద్ద ముద్రణాలయస్వామి యగు అబ్దులు హక్కుగారి తాతతండ్రులు నివసించుచోగిలిని కాశ్మీరము నందున్న సుఫీ ఇమాముగారి గృహమునగూడ పోలీసు వారు సోదాచూచిరి. ఇదియంతయును దేశరక్షకశాసనము క్రిందనే జరిగినదని తెలియుచున్నది.

బెంగాలీ పట్టాలము

లాహోరు, సెప్టెంబరు 15:— ఈ పట్టాలమునకు సంబంధించిన మొదటితెగ 10 పుంది నేడువయమున 6-15 నిమిషములకు లాహోరు మీదుగా నాపరాకు వెళ్లిరి. లాహోరులోని బెంగాలీలు వారి కత్యుత్సాహముతో స్వాగత మిచ్చి విందుచేసిరి. వారు నిన్న రాత్రి మొదటి ప్రయాణీకుల బండిలో నే రావలసియుండెను గాని బండి వేళకు రానందున అంబ లాలో కొన్ని గంటలు ఆగవలసి వచ్చినది. బంకిపురము. అలహాబాదు. ఢిల్లీ నగరములలో నవటి బంగాలీలు రైలు స్టేషనువద్ద వారిని గౌరవించిరి. అంబలా లో రాయముగళిధరు డాక్టరు ముకర్జీగారు వారి కాతిథ్య మొసంగిరి. నిన్న రాత్రి లాహోరులో బంగాలీలు చాలమంది ఈ బంగాలీ వైనికుల రాకకు రాత్రి 9-30 గంటలకు వచ్చు రైలుబండికొరకు నిరీక్షించిరిగాని వారు రానందున నేడువయ మున వాంఛితుల మగల స్టేషనుకు వచ్చిరి. యువకులకు నా వైవిధ్య లభికోత్సాహముతో నుండిరి. శ్రీబాబ్బ చక్రవర్తిగారి కి విజయమగుగారి మని ముమ్మారు మహాదాశీర్వచధ్యానము లు లేచునంతట రైలుబండి లాహోరు స్టేషనునుండి వేదలి పోయినది.

Behar.

The Bankipore Sedition Case Conviction and Sentence

BANKIPORE, September 12
The Special Commissioners to-day concluded the hearing of the sedition case against Raghubir Prasad. The accused, in his statement to the Court, said that he had acted as a spy of the C I D Inspector and done things at the latter's instigation. The Court disbelieved this plea and convicted the accused and sentenced him to two year's rigorous imprisonment.
The charge against Raghubir Prasad was of distributing Liberty leaflets. In sentencing him consideration was given to his youth, poverty and probability of his being a tool of others.

Bombay.

Trial of a Pleader. For Criminal Breach of Trust

BOMBAY, September 15.
At the High Court Criminal Sessions to-day before Mr. Justice MoLend and a Jury, the hearing began of the case in which Yacoob Ibrahim Sayani, a High Court pleader, has been committed on charges of criminal breach of trust as agent in respect of certain documents, and using forged documents as genuine. The facts alleged by the prosecution shortly are that some time back the accused was entrusted with the title deeds of various immovable properties belonging to Kasi Ismail Mahomed, a landed proprietor, in order to be properly sorted out and arranged. Subsequently the accused returned all the deeds excepting those which belonged to a particular property. These latter deeds, it is alleged, Syanai made use of for obtaining a loan of five thousand rupees for himself from a Marwari and had the complainant's signature forged in the mortgage deed. The case is proceeding.

United Provinces.

A Meeting of Moslems. "Hollowness of the Cry for Home Rule."

LUCKNOW, September 15.
A meeting of the Moslems was held yesterday to protest against the request of the Municipal Board from 30 to 36. Mr. Zahur Ahmed pointed out the hollowness of the cry for Home Rule when the Hindu champions of unity could not reconcile themselves to a necessary measure of municipal reform. It was resolved that, in order to protect the rights of the Mussalmans under municipalities, the Local Government be asked to give one of the additional seats to Wasiqadars and Government pensioners who occupy important positions in the city.

BRIEF TELEGRAMS.

The Bank of Bengal rate was raised from five to six percent yesterday.
The Mail which left Bombay on the 21st August was delivered in London on Tuesday.
Sir Paresram Rao Ramechandra Rao, K. C. I. E., Chief of Jamkhandi, has been appointed Honorary Aide-de-Camp to H. E. the Governor of Bombay.
The Bombay Bank rate remains unchanged. Government 3½ per cent were at Rs 79½ and 4 per cent at 97½. 4 per cent, Conversion Loan ex-warrant at Rs 91 and warrant at Rs. 9.
Mr. Justice Kemp, sitting in Chambers, Bombay High Court, yesterday dismissed the petition of Dr. M. Nader-shaw Sukja, a share-holder of Messrs Treacher and Co., now in liquidation, praying for the removal of Mr. S. M. Guzdar from the liquidatorship of the company on grounds of alleged mismanagement.
The Calcutta Corporation has realised one lakh and sixty thousand rupees by the recent sale of surplus land.

House Searches in Bengal

CALCUTTA, September 15
Yesterday the police searched 62 houses at Dacca and arrested 75 suspects. Most of them are students while some are teachers, pleaders and clerks.

Motor Bicycle Accident Magistrate Thrown off the Machine

A motor-bicycle accident occurred to Mr. A. A. Patterson I. C. S. Sub-divisional Officer of Barrackpur on Thursday at about noon. The Magistrate is going up to Kancharapara to enquire into a case and was thrown off his machine as he was clearing some pigs that were blocking his way. A Police Inspector found the Magistrate lying in a bruised condition unconscious. He was removed to the Presidency General Hospital. Mr. Patterson appears to be suffering from slight concussion.

Indian Tea Association's Circular. Darjeeling Planter's Reply

CALCUTTA, September 15
The Committee of the Darjeeling Planters Association replying to a circular of the Indian Tea Association say:—It is desirable that all railways should be owned and worked by State. The committee is of opinion that this is specially desirable as regards Darjeeling district in order that it might be served from Calcutta by one administration only. The Committee's special reasons for recommending this are as follows: (1) Economy in working due to elimination of agencies, directors fees and other incidental charges connected with the working of private companies (2) Expedition in redressing the claims and grievances having only one office to refer to. (3) The Darjeeling Himalayan Railway Co., being under private ownership the profits of traffic of the district go to individuals, many of whom are non-residents of India, where as if this railway were state owned a larger proportion of profits would go towards improving the line and reducing the rates of traffic. The Committee were further of opinion that for political reasons the construction and working of all railways should be under Government control. The committee thought it was desirable that some scheme should be formulated by which some of the dormant capital in India might be utilized in investment in State railways under guaranteed interest with participations in surplus profits.

THE GREAT WAR.

The French Push: Serious Consequences to Germans.

The Balkan Front: Allied Offensive Begins.

BULGARIAN POSITIONS BOMBARDED.

Serbians Occupy Important Positions.

ROUMANIAN ADVANCE: AUSTRIAN RETREAT.

[Reuter's Agency.]

French Front.

The British Front. An Enemy Attack Stopped.

LONDON, September 15.
General Sir Douglas Haig in last night's communique said: An enemy attack in the direction of Monquet farm was stopped by our fire with considerable loss.

Situation Unchanged.

LONDON, September 13.
British communique says general situation is unchanged. There was hostile artillery fire at P. zieres and south of Thiepval. We made some further progress north of Ginchy. We carried out a successful raid last night in the neighbourhood of Souchez taking prisoners.

British Progress.

LONDON, September 14.
Official message from Salonika says the British moved forward in the morning after artillery preparation through Mucakovo and captured in the face of stubborn opposition a salient in the enemy's line north of the village. Considerable ground was gained though the enemy counter-attacked our gains were fully maintained. Some German prisoners were captured.

French Front.

The Latest French Push. Serious Consequences for German's.

LONDON, September 15.
The French push is likely to have serious consequences for the Germans, as it not only drives a big wedge between Peronne and Combles, the most important German strong holds on the Somme, but, for the first time completely blocks the great main road behind the German front which was invaluable for shifting guns and stores to threatened points. Moreover the push brings the French into positions imperilling communications with Combles. Also within a short distance of Mount Saint Quentin, the fight for which will decide the future of Peronne.

Conquered Position Organised.

LONDON, September 15.
PARIS.—The communique adds that the whole of Bouchevesnes, where the enemy was strongly entrenched, was carried brilliantly. We organised the conquered position and the enemy did not attempt to counter-attack.

Trenches and Prisoners Captured. Fierce Fighting on Centre and Right.

LONDON, September 15.
PARIS.—Last night's communique says:—Our positions have been appreciably extended before Combles. An entire system of strongly organised trenches was taken by assault south of Priez farm. 2,300 unwounded prisoners were captured yesterday and to-day. Fierce fighting took place during the day on the centre and right. The enemy vigorously attempted to regain ground. Two regiments were told off and succeeded in retaking the farm of Bois Labbe, but we expelled them completely. There were furious attacks in which hand-to-hand encounters took place with swaying success in the south. Our infantry maintained our gains. Ten guns and forty machine-guns have been captured in one sector alone. Artillery fire was very active south of Somme in the regions of Vermandovillers and Chauvines. A strongly prepared enemy attack on the right bank of the Meuse was completely repulsed and seventy prisoners taken. There is nothing to report elsewhere.

Enemies Attack Repulsed.

PARIS.—Communique says German attacks at various points north and south of Somme and in Vaux wood were repulsed. According to fresh reports violent and fruitless counter-attacks north of the Somme yesterday were carried out by a division hastily brought from Verdun. During the enemy attack west of Chauvines an enemy company was almost annihilated by our fire.

German Field Armies.

REARRANGEMENT OF COMMANDS.

LONDON, September 15.
The "Krinz Zeitung" states that Prince Rupprecht of Bavaria commands on the whole Somme front, that Duke Albrecht of Wurttemberg commands on the front from the Somme to the sea, and that the Crown Prince is still at Verdun.

Balkan Theatre.

BRITISH OFFENSIVE. Bulgarian Organizations Bombarded. Serbian Occupation of Important Position.

LONDON, September 15.
A French official statement from Salonika says:—There is no change on the Struma. The Italians are engaged on both sides of Vardar in the region of Mount Beles. Allied artillery violently bombarded Bulgarian organisations north of Makukova and Majdag. The Serbians have occupied an important position northwest of Kovil and inflicted heavy losses on the enemy. There was violent fighting northwest and west of Lake Ostrovo, southwestward of which we advanced considerably.

Encounters on the Struma.

LONDON, September 15.
A British communique from Salonika says there were only patrol encounters west of the Struma. There was a most active artillery duel on both sides on the Doiran front.

Serbian Advance.

British official message from Salonika says the Serbians continued to advance west of the River Varda and captured the Bulgarian trenches between Kovil and Ystrenik. They progressed in the direction of Kazmacnytan and captured the heights west of hill 1590 after a fight in which the enemy lost heavily. Serbian advanced guards reached the slopes of the Malkanidze.

The fighting continues to our advantage south of the Lake Ostrovo. There were intermittent cannonade and patrol engagements from the Struma to Vardar.

Capture of Sirovitch.

ATHEAS.—A telegram dated, 13th inst. says that the Serbians captured Sirovitch at four in the afternoon.

King Constantine's Son Recalled.

LAHORE, September 15.
LONDON, September 14th. A Paris wireless states that King Constantine has recalled his son. ("C. and M. Gazette.")

Civilian Evacuation of Varna.

LAHORE, September 15.
LONDON, September 13th. The "Daily Mails" Odessa correspondent says that the Bulgarians are evacuating civilians at Varna. Elsewhere they are strengthening their fortifications. ("C. and M. Gazette.")

Situation in Greece.

LONDON, September 14.
ATHENS.—The King has received Dimitra copanias who asked for forty-eight hours to sound the Entente diplomacy.

LATER.—Dimitracopoulos will only accept office if the Entente Ministers are favourable.

He is of opinion that departure from neutrality is the only remedy for the present situation.

M. Dimitracopoulos was Minister of Justice in the Cabinet of M. Venizelos and resigned in 1912 on the question of the admission of Cretan Deputies. Afterwards he bitterly attacked M. Venizelos. He is believed to be an able man, but has no great following.

From a telegram from Reuter's correspondent in Athens it would appear that the fall of M. Zimis's Cabinet was due, "inter alia," to the Communist Reservists League's defying the Government and continuing to terrorise the political opponents of the League, thereby placing M. Zimis in a difficult position.

RUSSIAN FRONT.

Enemy's Aerial Activity Russians Maintain Gains.

LONDON, September 15.
A Russian communique says: In the region of Riga and the Dvina river the enemy's aerial activity considerably increased. In the region south of Elzopol we frustrated enemy attempts to cross the Bysteriza river. In the region of the wooded Carpathians we repulsed attempts to recapture the heights mentioned yesterday.

Russian War Loan.

LONDON, September 15.
PETROGRAD.—The Russian loan opened on the 11th instant and closed the same morning in Tokio. It was twice covered all by private subscriptions.

TELEGRAMS.

ROUMANIAN FRONT

Fighting on Danube.

LONDON, September 14.
BUEHAREST.—A communique reports slight skirmishing on the north and northeastern fronts, 378 prisoners have been captured. Fighting continues on the Danube. In Dobrudja we are getting into contact with the enemy along the whole front and lively affairs between patrols have occurred. The enemy detachments marching along the Danube have been repulsed losing eight German guns.

GENERAL MACKENSON.

LONDON, September 15.
A German official message mentions that General Mackensen is commanding in Dobrudja.

Italian Front.

Italian Front.

Capture of Important Positions.

LONDON, September 14.
ROME.—Communique Chronicles the Italian capture of important positions by a daring climb also, raid by twenty-two battle planes on the Lloyd arsenal and hydroplane hangars at Trieste. 182 bombs were dropped on the railway establishments and ships being constructed. Large fires were observed.

Great Britain.

The New Market Stakes.

LONDON, September 11.
The result of the new market September stakes subscription for it began as follows. Five min. Race was won by three length with five lengths between the second and the third. Betting at start was 11 to 10 against hurry on 5 to 2 against Biarissimes and 4 to 1 against athelling.

British Prisoners of War. Special Committee Appointed.

LONDON, September 15.
A special committee controlling all matters relating to the British prisoners of war includes Sir William Garstin.

Serious Fires at Hospital.

LONDON, September 15.
A serious fire broke out last evening at warehouse between Laton and Bedford residence of Lord Lucas used as a hospital for wounded soldiers. Two hundred cases were safely removed.

TURKEY.

Turkish Troops For European Fronts. A German Commission in Constantinople.

LAHORE, September 15.
LONDON, September 14th.—The Italian papers state that a German military commission has arrived in Constantinople to hasten the despatch of troops to the European fronts. Two or three trainloads leave daily bound for Austria. ("C. and M. Gazette.")

Germany.

German Evacuation. Of Places on Belgo-Dutch Frontier.

LAHORE, September 15.
LONDON, September 14.—The "Rotterdam Masshede" states that the Germans have evacuated Hulbergan Eschen and other places on the Belgo-Dutch frontier hauling down their flag. This is attributed to a number of desertions. The "Echo Belgeo" says that eighteen out of twenty Germans who recently attempted to desert had been shot or electrocuted. ("C. and M. Gazette.")

Air Raids Against Germany. Precautionary Government Measures.

LONDON, September 15.
COPENHAGEN.—The Commander at Wilhelmshaven has issued stringent orders for precautions against air attacks. Streets are not lighted and all private lights are reduced to a minimum.

Air raid drills are performed nightly.

HOLLAND.

A Trial Mobilisation.

LAHORE, September 15.
LONDON, September 14th.—The "Het Centrum" foretells a trial mobilisation in Holland.

PORTUGAL.

Portugal and War.

Active Participation Anticipated.

LONDON, September 15.
Message from Reuter's Lisbon correspondent foretells active participation of Portugal in war.

NORWAY.

WAR AT SEA. Steamers Sunk.

LONDON, September 14.
CHRISTIANIA.—Seven Norwegian steamers have been sunk in four days.

Australia.

Recruiting in Australia.

Methods of Obtaining Reinforcements.

LONDON, September 15.
MELBOURNE.—2,471 men enlisted between the 1st and 10th of September. The Prime Minister, Mr. Hughes, announces that the necessary monthly reinforcements will be obtained on a population basis, each State's liability being restricted to the number so fixed.

TELEGRAMS.

Conscription in Australia.

Bill Read First Time.

LONDON, September 14.

MELBOURNE.—The Referendum bill in connection with compulsory service has been read for the first time.

AFRICA.

Situation in E. Africa.

Belgian Communiqué.

LONDON, September 14.

Belgian communiqué shows that the German forces in East Africa are now divided into two isolated groups one of which General Smuts is driving towards Mahinge while the second is defending Tabora whether brigade under the Belgian general Mohr is moving from north and that under general Olben from west along the central railway.

ALBANIA

Italian Advance in Albania.

LAHORE, September 15.

LONDON, September 14th.—An "Exchange" telegram from Athens says that the Italians continue to advance in Albania. The Austrians are preparing to attack. ("C. and M. Gazette.")

United States.

THE CHENGCHIATUNG INCIDENT.

Japanese Demands from China.

Disturbed American Government.

LONDON, September 15.

WASHINGTON.—The American Ambassador to Japan has been instructed to inform the Japanese Government that the report of the Japanese demands from China in connection with the Chengchiatung incident has greatly disturbed the American Government which trusts that the report is untrue.

LATER.—TOKIO.—The Foreign Office states that the reports that Japan desires to humiliate or to oppress China in connection with Chengchiatung incident or close the door to trade with other countries are entirely erroneous. Instructions given to Count Hayashi were most moderate.

American Elections.

LONDON, September 14.

NEW YORK.—The republicans regard the results in Maine as presaging the victory of Mr. Hughes. The Democrats argue that the majority is indecisive. Wall street betting is ten to seven on Mr. Hughes.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

The Late Hakim Raziuddin Ahmed Khan.

DELHI, September 15.

A crowded public meeting of the citizens of Delhi presided over by Mr. M. Bickley Roe, Agent, Simla Alliance Bank and Municipal Commissioner, was held yesterday evening at the Town Hall, and expressed sorrow and sympathy with the survivors, especially the son, of the late Khan Bahadur Shifa-ul-Mulk Hakim Raziuddin Ahmed Khan, whose sudden death on the 5th September from cholera was deeply lamented and felt by the public of Delhi. The deceased belonged to one of the noted families of Unani Hakims and had a reputation for skill. The deceased took an active part in the affairs of public welfare. Amongst those present at the meeting were:—Mr. C. L. Dundas, District and Sessions Judge, Delhi, Mr. Bowring, Superintendent of Police, Haziqul-Mulk Hakim, Mahomed Ajmal Khan, Khan Sahib Haji Bukshani, C. I. E. The Chairman read a telegram from the Hon'ble Mr. W. M. Hailey, Chief Commissioner, and letters from Mr. D. G. F. de Montmorency and Mr. V. Connolly, of sympathy and condolence.

The Bengali Regiment.

The first batch of the Bengali Double Company consisting of ten recruits, passed through Delhi this morning on the way to Nowshera. The Bengali citizens of the town assembled on the platform to give ovation to the recruits. Light refreshments were served to them by the Bengali community and refreshments were also sent to them by Rai Bahadur Sultan Singh. The train left Delhi station in the midst of loud cheers.

Punjab.

A Constable Convicted of Murder.

LAHORE, September 15.

Mr. Barron additional Sessions Judge, Lahore, has passed orders in the case in which Bhola Ram a police constable in Kasur Thana, was charged with having murdered one Nihal Chand of Athilpur. The case against the accused was that Nihal Chand objected to the accused's frequent visits to Santosa, his wife, who was under his charge, being a close relation of his, and this apparently annoyed the accused. One day, while Nihal Chand was playing chess near Athilpur railway station, the accused attacked him behind with a hatchet and inflicted some grievous injuries which proved fatal. The Judge found him guilty of murder and sentenced him to death. The accused has appealed, and the appeal will come up before the vacation bench of the Chief Court shortly.

Police Raids at Lahore.

LAHORE, September 15.

In connection with the Police raids and searches under the Defence of India Act it is understood that Abdul Haq, proprietor of the Rifah-i-Am Steam Press, and Mahomed Ahmed Inam of Sufi Mosque, are both under arrest and in the lock up, and that the press, mosque and private residence as well as the ancestral house

of Abdul Haq are under police surveillance. The police carried away two trunks full of Urdu literature, correspondence and a rifle belonging to the press.

Bengalee Double Company.

Reception at Lahore.

LAHORE, September 15.

The first batch of the Bengalee Double Company numbering 10, passed Lahore enroute Nowshera at quarter past six this morning and received a rousing reception from local residents who entertained them. They were expected last night by fast passenger but they had to halt at Ambala for a new hours owing to the train having missed connection there. They received ovations at Bankipur, Allahabad and Delhi on railway platforms from local Bengalis. At Ambala they stopped with Rai Murlidhar and Dr. Mukerji.

Another Report.

LAHORE, September 15.

Great disappointment was experienced on Thursday night by Bengali residents of Lahore who had gathered in large numbers at the Railway Station at 9-30 P. M. to meet the recruits for the Bengali Double Company when they did not find the recruits in the train for Nowshera. The soldiers missed the train at Ambala where they had to wait for some hours. They were received and entertained at Ambala by Rai Sahib Murlidhar and Dr. H. Mukerjee. It was a great pleasure however to meet the recruits this morning at Lahore station where again the Bengali residents had collected in large numbers. The recruits were loudly cheered and refreshments were supplied to them. The young soldiers were in best of spirits. With three cheers for King Emperor the train steamed off the station.

Lahore Electric Supply & Co.

A General Meeting.

LAHORE, September 14.

At an extraordinary general meeting of the shareholders of the Lahore Electric Supply Co. the Hon'ble Mr. James Currie presiding, Dewan Kishan Kishore and Messrs. Basant Ram and Sons were re-elected director and auditors respectively, subject to the decision of the Court, before which some suits were pending. Regarding objections to the shares of the Bharat Insurance Co., it was explained on behalf of the directors that those shares had been held not to have been duly allotted and hence cancelled by the directors. Amendments that the meeting should be adjourned as some of the questions on the agenda were subjudice and that Dewan Kishan Kishore's original election was invalid were passed.

A Press Searched.

Proprietor Arrested.

LAHORE, September 14.

In pursuance of a telegraphic message received from Simla Superintendent Glascock and the City Inspector of Police to-day searched Rifah-i-Am Press in Lahore and seized several Urdu books. The proprietor of the press Abdul Haq was also arrested near the railway station. His ancestral house as well as that of Imam of Sufi Mosque in Kashmere was also searched. The searches are said to have been under the Defence Act.

Calcutta.

The Rali Jute Contract.

CALCUTTA, September 15.

The Bengal Chamber of Commerce received the following cable, dated the 12th Sept., from the East India Section of the London Chamber of Commerce:—"The East India Section is assured by the Secretary of State that your representations are receiving careful consideration. The Section is strongly consulting the trade. The Section is of opinion that the contract is probably definitely settled."

The Committee of the Chamber have replied by cable:—"Hope the East India Section will in no way relax their efforts to secure cancellation of the contract and will also endeavour so arrange for authority to be telegraphed to the Government of India, empowering latter to consult the jute shippers regarding fresh arrangements."

Disobeying Internment Order.

Accused Gets 3 Months.

CALCUTTA, September 15.

Dinendra Chunder Roy, who had been interned at Rungpur, was convicted yesterday by the Special Tribunal, of having disobeyed the internment order and was sentenced to three months rigorous imprisonment and fined Rs. 50.

A New Calcutta Institution.

A Sanitation and Education Society.

BARISAL, September 15.

A society has been formed here under the title of the Sanitation and Education Society, with Babu Aswini Kumar Dutta as President and Ganesh Chandra Das Gupta, Government pleader, as Vice President. It has been registered under Act XXI of 1830. The object of the Society is to spread primary education and principles of sanitation in the mofussil. It has now 30 schools under its control and a paid touring agent to inspect them. Babu Aswini Kumar Dutta has agreed to pay Rs. 300 per year towards the expenses of the Society. Members are to pay Rs. 25 annually as subscription. Donations from the public are also expected.

Lodging False Complaint.

High Court Quashed the Proceedings.

CALCUTTA, September 14.

At the High Court this afternoon Mr. Justice Chaudhuri and Mr. Justice Newbold disposed of a rule issued on behalf of Bhola Dutt Panth, Station Master of Kalimpong against the order of the Deputy Commissioner, Darjeeling directing the prosecution of the petitioner for lodging a false complaint. The facts of the case are that one day Mr. H. T. Lewis was found travelling without luggage and servants tickets. The station Master demanded tickets at which Lewis entered the Station Masters room, came in hand, and dragged him. The petitioner reported the matter to the Police who declared the charge false. The inquiring Magistrate held that there was

basis of truth in the complaint but the station Master acted hastily. He also held that the Station Master was not assaulted, but Lewis simply placed his cane on the petitioners back and dragged him only to draw his attention. Their Lordships quashed the proceeding holding it as illadvised.

Burma

News From Rangoon

The B I S N 'Rasmara

RANGOON, September 15.

The B. I. S. N. Company's steamer 'Rasmara,' which arrived to-day from Lavoay and Mergul, reported her experience of bad weather on the onward trip from Rangoon last Friday. The storm completely smashed the saloon, laboratories and deck, and damaged the bath, and other fittings were wrecked and set adrift.

The Tavoy Mystery

From Further details of the Tavoy mystery in regard to the death of an Armenian named Seth, it would appear that the deceased went to Tavoy from Rangoon on the 10th August with his wife. The deceased told his brother that he had obtained employment at Tavoy. But subsequently he heard that the deceased had been persuaded by some one at Tavoy who paid the passages of Mr and Mrs Seth on the 15th August Bertie Seth in Rangoon received a telegram from the deceased, his brother, stating that he had Cotton arrested under Section 354 and 376 I P C, and that the case had been fixed for the 16th at the District Magistrate's Court. Mr. Bertie wrote asking if George had sufficient evidence, to which he received no reply, but received a telegram saying that George had died on the 29th. Mrs. Seth, wife of the deceased, states that he was admitted to hospital on the 20th August, and on the morning of the 25th August he was free from fever and told his wife that he would leave the next day if he did not get an attack of fever. That afternoon he got a slight attack, and three quinine powders, referred to in the Police report, were ordered. The powders were handed to Mrs. Seth by the ward boy, who told her to give one to her husband immediately, and she did so and he at once complained of a choking feeling and asked for water. After drinking the water he got into convulsions. The Civil Surgeon was sent for but Seth died the same evening. Mrs. Seth added that the case against Cotton had been dismissed on the 28th for want of evidence.

A Fire Accident.

Oil Co's Rig Destroyed.

RANGOON, September 15.

A private letter from Yennagyaung states that a fire occurred there on Sunday at 4-30 A. M. when rig No. 3 of the Twinzas Oil Company was destroyed. The cause of the fire is unknown. One arrest was made. The oil fields are patrolled by armed Europeans and Americans at night.

LATEST TELEGRAMS.

Marshall Hindenburg is reported to have withdrawn more troops from Verdun to defend Combletain and Peronne. He has been badly beaten near all the three places and has received a lesson that he cannot safely reinforce one place from another. He laid down that this could still be done tried and failed.

The military correspondent of the "Times" considering the possibility of Germany's collecting sufficient forces to hold back General Brussiloff while attacking Roumania, suggests that the abandonment of the Verdun enterprise might conceivably yield ten divisions for the east. Apposite comment on this is provided by his Paris colleague who writes from Verdun. The initiative has passed entirely to the French who are using it to excellent purpose seizing every now and then a few hundred yards of trench and taking prisoners with such frequency that no doubt in left in the mind of the staff that the enemy's morale is distinctly on the down grade.

The Poilusa are sure of victory. Everyday the means of acquiring it become more and more plentiful. Petrograd now confirms the reports of the Russians fighting near Dobritch but mentions only cavalry.

The "Central News" correspondent at the Hague sends a report from Frankfurt that the Bulgarians are retiring from before Dobritch to Balcik which it is feared may fall to the Russians, while a Bucharest telegram states that the Russians are attacking Varna by land and sea. Varna and Rustchuk are the extremities of the Bulgarians line of defence against invasion from the Dabradja. The Roumanians corresponding line runs from Constanta to the Danube.

According to the "Daily Telegraphs" Milan correspondent General Mackensens army for the invasion of the Dobruhja consists mainly of 150 thousand Bulgars withdrawn from the Macedonian front. The allied advance from Salonika will show that the southern front has been sacrificed to the northern.

According to telegrams from Athens the Rev. Leagues, which M. Zaimis agreed to control, too upon themselves to search for arms. They have now been forbidden to patrol the city. The 'Patriis' states that the opposition in seeking to create internal disorders in order to prevent the impending entry of Greece into the war and denies statements in the press that Serbia has formulated objections to Greek participation. The correspondent of the "Times" at Athens says that the Serbian Minister has informed M. Zaimis that his Government would view Greek participation with pleasure and adds:—"The Government is caaling to the colours eight classes of exempted men who were not included in the recent mobilisation. Other correspondents states that M. Zaimis has sounded the powers with a view to learning their attitude in the event of Greek participation. (Pioneer Cable.)

ALLAHABAD, September 15.

LONDON, September 14: The "Central News" Amsterdam correspondent says that Civilians have been ordered to leave Widin Lom Palanka. A telegram received in Rome from Bukharest says that Civilians are evacuating Klausenburg and Temesvar.

LONDON, September 13th: A telegram from Bernesays that super-zeppelins have proved unwildy and less reliable than the smaller earlier type.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్గమును గమనింపును. కరస్పాక్ష డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

గ్యాల్లీస్ మోటారు సాతశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలుగుటకును తరిపేయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాతశాలలో, యూగోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు అక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికొనవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావాసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించు వారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149, Broadway Madras.

జైత్రీయ స్మారక బ్రాహ్మణ నిత్యకర్తృత్వము

సస్యరాంధ్రప్రయోగము. 820 పుటలు వెల 1-4-0.

ద్విజాతులు అవశ్యమాచరింపదగిన, స్నాన, సంభ్రావం దన, ఔహస్య, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, జైశ్వేదక, అతిథి పూజలును, వానికి సంబంధించిన భస్మధారణవిధి, స్థానీపాకవిధి, సముద్రస్నానవిధి మొదలగు ఇతరవిషయములు దాదాపు 20 విషయములు ఆంధ్రప్రయోగముతో వివరముగ నిందుగలవు. దాదాపు 8 వేల గ్రంథములు భర్తయినవి.

2 సహచారము. — నాంధ్రతాత్పర్యము. ౧-౮-౦. ఈ రెండుగ్రంథములు ఒకపర్యాయము కొనువారలకు ౨-౮-౦ లకే ఇచ్చెదము. ఇవిగాక భారతభాగవతాది గ్రంథములు, హత యోగప్రవీణకాది గ్రంథములు, తొటివైద్యగ్రంథములు, ఇతర వైదికగ్రంథములు, గాయత్రీ, ప్రాతస్సంధ్య, జగద్గురు ఆది శంకరాచార్యులు, మున్నగుపటములు మాదగ్గర లభించును. వలయువార తీవిధముగా వ్రాసికొనునది.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు లేక డి. వి. శర్మ పూర్ణ, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాసేది.

ఆంధ్ర మహాభాగవతము వచనము

ఇయ్యది అతి సులభ శైలిలో శ్రీలక్ష్మీలకు బా లురకు కూడ తెలియనటుల వ్రాయబడియున్నది. వేదాంత విషయములు యందులో మెండుగా ను న్నను బాగుగ వివరింపబడి యుండుటవలన చదువు వారికి మనోహరముగ నుండును. ఇందు ఆయా సందర్భములకు తగిన చిత్రపటములును చేర్చబడి యున్నవి. ఇప్పటికి దశమస్కంధము పూర్తియైనది.

ప్రథమద్వితీయ స్కంధములు	1-0-0
తృతీయ చతుర్థ స్కంధములు	1-4-0
చతుర్థ పంచమస్కంధములు	1-4-0
షష్ఠ సప్తమస్కంధములు	1-4-0
అష్టమ నవమస్కంధములు	1-0-0
దశమస్కంధము ప్రథమభాగము	1-4-0
" ద్వితీయభాగము	1-4-0

235 ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంచిక వెలువడినది)

గ్రంథకర్త గా మడినర్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.

లోకములో ఎన్ని రాజ్యములు కలిగినవి. గతించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని యోజాతులు మనినవి, చనినవి. ఎందరో మహామహాపురుషులు జన్మించినారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు, ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. అయిన మార్పులకు అంతము లేదు. పట్టణములు పట్టెలైనవి. పట్టణ పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు ఆడవులైనవి. ఆడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగ రికులు నాగరికులైనారు, నాగరికు లనాగరికులైనారు. ప్రభువులు అంకితులైనారు, అంకితులు ప్రభువులైనారు. ధనవంతులు దరిద్రులైనారు, దరిద్రులు ధనవంతులైనారు. జ్ఞానవంతు లంభకారముబడినారు, అంభకారముననున్నవారు జ్ఞానవంతులైనారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు— కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2-0-0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చటెచ్చట ఏఏ విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్ట ముండదు? ఎవ్వరికి కుతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర.

ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము 145, టంకసాల వీధి, మద్రాసు.

“ఇందుమతీ పరియణము.”

కుమార ధూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. వెల రు. 0-10-0.

“అస్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము.”

ఆణివిల్ల వేంకట సోమయాజి మహాకవి ప్రణీతము. సం స్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు. 2-0-0.

ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమునకు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకి ను బడును. వలయువారు:—

“మేనేజరు” మునునూరు సంస్థానము, నూజిడు, కృష్ణాజిల్లా

Magic Cure!	Marvellous effect!!
Bathing Oil	Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application	
ALLBUTT & Co.,	
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.	

శ్రీశైవులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చిక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

మీకు కావలెనా?	
R.L.N. టానిక్ మాత్రలు	దేవుడు 4-కి రు. 1.
మద్యాను నశ్యము	తేరు 1-కి రు. 1.
“విద్యావిధి,” 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.	

శారదాంబ	
శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము	
శ్రీనివాస రాఘవాచార్య ప్రణీతము.	
సంఘము రాచారసంస్కరణమునకు మూర్తి	
మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును.	
8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంపబడును	
పోస్ట్ జి. ప్రత్యేకము.	
విడుదా:— ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు	

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.	
లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా	
469	
ఈమురబ్బాను సాలామిసిరి కాదని యజ్ఞపుష్పమహాకవి 100 రూపాయలు బహుమానముగా యిచ్చబడును. అట్లు రిజిస్టర్ డు. నిరాకరించినచో కోర్టుమార్గముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమునల్ల బాల్యములోనే ధాతునవ్వము కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై, మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవింతురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బా నేరించిన యెవల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బలవీర్యసంపన్ను లయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.	
ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నప్రళితము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కని మలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇది కాలూల్, కాందహార్ దేశములలో, వైరగుమన్నది. ఆక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వైమురబ్బాను నేరించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప నుండులతో చేర్చితయారు చేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగుణము కలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు సుఖమిచ్చును. అనుపాన పత్రిక పార్శ్వముతో పంపబడును.	
15 తులాయి, డబ్బీ వెల రూ. 2-0-0.	తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,	నె 5, అవన్యూకోడు, బెంగుళూరు సిటీ

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.	
సావంతుని వనోపధి సారసపరిలా	
అపరిశుభిపు రక్తమువలన జనించుజాడ్యములకు కిరీటమువంటి మందు. మునుపులను, మచ్చలను గండమాలలకు ఘండ్లను, ప్రాతనిష్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను సోగొట్టును.	
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)	
వనోపధిసాగ్నపక్షి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను సోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరిసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యైంబంధమును వోషలను సోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 15 రోజులవరకు మందులకు 4 ఔన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమును. ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144. No 2, BOMBAY.	
ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను	గోరొజనము తులం ౧కి 2-౦-౦
తులం 18 రూ. 3-4-0	రసభస్మము తులము 1.కి రూ 0-10-0
కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0	మంతు ముపువ్వు " " 2-0-0
	అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

యుద్ధ చరిత్రము

అతి విపులము !

అతి సరసము !!

ఈ పుస్తకము ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆవిష్కరణముగా సంచితముగా యుద్ధవిషయమై చాలభాగము వర్ణించియుంటిమి.

1. జర్మను, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3. యుద్ధవ్యూహములు, నాటి పటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల నైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము నాటి పటములు; 5. దుర్గముల నిర్మాణము నాటి పటములు; 6. నానారాజ్యముల నైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెలుపునవి దాదాపు 400 పటములు దీనియందు ప్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములంద పూర్వముగ నుంచగలను. పెన్స్ యాకృతియందు 300 పుటములకు మించియుండును. ధర తగ్గించియున్నాము.

మునుపటి వెల రూ. 2.

ఇప్పటి వెల రూ. 1.

పోస్టు ఖర్చులు వేటుగ వసూలు చేయబడును.

ఇది గాక

ఈ పుస్తకమునందు విద్యావంతులగు ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధనైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, హైందవ సామ్రాజ్య పూర్వ కీర్తనలు, భాషాయోష, వ్యవసాయము, శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకుల నిర్వాణతారావళి, రజస్వలా వివాహములు, రాజభక్తి, సత్సమయము, జేతనచరిత్ర, నవలలు, ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వము, మన గొప్ప దురవస్థ, భయము, వ్యవసాయము - యుద్ధము, సత్యము, పరమతి సామ్రాజ్యము, యుద్ధము - హైందవులు, కర్నాటక సంగీత విద్యాభివృద్ధి, హిందూ దేశములో హామయపత్రిక వేతము, మానసగీతము మొదలగు చిక్కిని న్యాయములు గలవు. ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటము లనేకములు గలవు. కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోవిందగారి కుమారులపటమున్ను చేరియున్నది. ఇదివఱకు 10,000 ప్రతులు ఖర్చుపడినవి. కొద్దిప్రతులే గలవు. ఆలస్యము చేసిన ఆశా భాగము కలుగును.

చిరునామా:—ఆంధ్ర పత్రికా ఆఫీసు,

7, తంబు శెట్టిపేడి, మధరాసు.

మీ బాయిలరు

విశేష కాలము వనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిషన్" ను యుజయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేదా చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్లప్పుడు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అనముడున్న గొట్టములను త్రుప్త పట్టుకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూజిషన్ యుజయోగించినచో సంవత్సరముల తరచుడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుజయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు పోషిల్ల కే వ్రాయవలయును.

గౌరవులుగల రమ్మ 1-కి రు 25-0-0

ది రిలయన్సు పౌండ్రి అండు ఇంజనీరింగు వరుక్కు,

తపాలబెట్ట నెం 553 కు

మదరాసు

(మై కామ్యూజిషన్ గోడనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుపూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేది యాషధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చి

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వరుక్కు

లేహ్యములు, బిళ్లలు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుచును. వెలపట్టికకై వ్రాయును. ఒకవారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాస్త్రోక్తములును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితము వైద పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరస్థావ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైద్యిని ఇప్పించును, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయవలెను. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆంధ్రపత్రికా బోషధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0.

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష

బాధగలదు. తేలుకాటు విషము వెత్తురులో ప్రవేశించును బాధ నరములమెం పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగుటలుచేసిన బాధతగ్గును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, లండన్ మదరాసు

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగమందుకల్పవృక్షము మనుష్యులకోరికలను సేవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతియొక్క ఈతిభాదలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యంబులనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకాపుస్తకముకోరికనారక

ఉచితముగా పంపబడును

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ బోషధాలయము, 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్.